

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Vericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
RICHTINGSDIENST TEL. 14519. POSTGIRO 114574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenefabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

BEENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het gebrachte aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de verbruiker, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker een goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar het alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), die ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zelf z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benodigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

REIZIGERS: De Inlandsche gemeenten op Java en Madoera. — Koningin Wilhelmina Stichting. — Van Madoera naar Soerabaja en terug in één dag. — Kunstnijverheid en Huislijf. — Van Week Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Perschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. — Curacao. — Uit den Vreemde. — Meded. — Mutaties van 15 tot 22 Oct. 1924.

VRAAGT SCHOLTEN'S

SELFRIJZEND BAKMEEL
MAIZENA PUDDING
AARDMEEL EN SAGO
FABRIEK VAN MEELPRODUCTEN
JOH. B. SCHOLTEN, AMSTERDAM
BROUWERSGRACHT 288 TEL. 47637.

Aankoop van Brillanten, Juweelen, Goud, Platina en oude Kunsttanden tegen hoogste prijzen en directe cassa. Solied adres:
LANGEDIJK, A'dam, Frederiksplein II, Telef. 42380

WIE ZINGT DAAR?

Wij nodigen U uit tot een bezoek
KUNSTZAAL EDISON
LANGE POTEN 15
WITTE DE WITHSTRAAT 88
RIJSWIJKSTR. (WELTEVREDEN)
HINDOESTRAAT 1-3

E. CASSUTTO & G. L. COURBOIS
TANDARTSEN
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Prins Mauritsplein 3 Tel. 50061
Goudenregenstraat 151 Tel. 31012
Speciale Tarieven v. Minvermogenenden

Old England
NIJMAN & PHILIPS
LADIES' AND GENTLEMEN'S TAILORS
COOLSINGEL 129 — — — ROTTERDAM

Brandstoffenhandel
Fa. J. H. KRUL Jr.
Overdeven en Bloemendaal. Tel. 1617 en 22012
PRIMA BRANDSTOFFEN. CONCURR. PRIJZEN
Beste adres v. Centrale Verwarming

MEUBELMAGAZIJN „T WOONHUY“
alléén gevestigd
69 PARKSTRAAT 69
Het soliedst adres ter MEUBILEERING UWER WONING. Levering onder garantie.

Boek-, Kantoorboek-, Kunst- en Fotohandel
„PATRIA“
Utrechtscheweg 46, AMERSFOORT, Telef. 653
Romans, Kinder- en Studieboeken
Kantoorartikelen Bureauameubelen
Fotografie-Artikelen
Donkere Kamer v. Amateurs gratis beschikbaar

MELK, BOTER, KAAS EN EIERN,
Kruideniers- en Grutterswaren.
L. M. ROMEIJN,
Columbusstraat 219 — Den Haag
FIJNE VLEESCHWAREN.
Koek, Biscuits, Dessertwerken
Groninger Roggebrood.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansen & Tilanus
FRIEZENVEEN
Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co. Magazijn de Prijslijst
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Theresiastr. 65. DEN HAAG.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen
3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan
de hoogste eischen- van hygiëne
en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip-
of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

In fijne Lederwaren en Reisartikelen
Atelier voor alle voorkomende reparatie

Stoomververij en Chemische Wasscherij
„DUINOORD”.

Begoniastraat 188-190 Telefoon 36048
hoek Goudsbloemlaan

Goederen binnen 4 dagen zonder prijsverhoging
thuisbezorgd.

Heerencostumes . . . f4.—	Wol en Plu. p. □ el f0.40
Mantelcostumes . . . f4.—	Handschoenen, per
Jassen, vanaf f2.75	paar vanaf f0.20
Mantels f2.75	Oppersen v. Heeren-
W. Dekens f1.— en f1.20	Costuums f1.50
Gest. Dek. f1.50 en f1.75	Idem m. ontvlekkten f2.50
Vitrages . . . per □ el f0.15	Dames-Costuums
Madras 10.20	naar grootte

Speciaal in het reinigen van Carrosserie-Bekleding

Het aanbevolen adres
voor COMPLETE MEUBILEERING is het
Meubelhuis „Conrad”
Laan van Meerdervoort 220 - Tel. 35650
hoek Conradkade

**De inlandsche gemeenten op Java
en Madoera;**

de zeer onjuiste opgaven en inlichtingen daarover
in den Regeeringsalmanak.

Door E. L. K. SCHMÜLLING.

Het Koloniaal Weekblad van 3 Januari 1924 be-
vatte eene bijdrage van mijne hand over bestuur-
lijken hervormingsarbeid; ter ondersteuning van
het betoog waren daarin een vijftal statistische
aantooningen opgenomen. Van de laatste luidde het
opschrift: „Aantooning van de zacht gezegd, on-
bevredigende wijze, waarop dit groote en veelbe-
teekenende gebeuren in den Regeeringsalmanak is
behandeld”. Onder dit „gebeuren” wordt, in admi-
nistratieven zin opgevat, verstaan het *sterven der
inlandsche gemeenten*, dus in de:

Gouvernementslanden: de desa's en kampongs;
Vorstenlanden: de kabekelans.

Zoals in het nummer van 24 Januari van dat
Weekblad bewezen, bedroeg het aantal gestorvenen
voor elke dezer soorten ± 10.000, dus bij elkaar
twintig duizend. Deze approximatieve gelijkheid
moge reeds op zichzelf een merkwaardig toeval
heeten, maar daarbij voegt zich nog het tweede toe-
vallige feit, dat dit heengaan vrijwel heeft plaats
gehad in den Regeeringstijd onzer Koningin.

Nu is in die aantooning wel het jaar 1922 opge-
nomen, maar niet ingevuld, en dit is met voordacht
gedaan, nl. met de bedoeling, om zulks alsnog te
doen, nadat de Almanak voor '24 zoude zijn ver-
schenen; want dan zoude men den stand van eind
'22 kunnen opnemen en zien of de tot dusverre in
deze zoo schromelijk miswijzende, nl. tientallen
jaren achterlijke Almanak, zich niet op dit punt
zoude hebben gebeterd. Daar die Almanak, officieele
toeverlaat, ambtelijke Jaarbijbel, telken jare zoo
niet door, maar dan toch vanwege den Landvoogd,
nl. de Algemeene Secretarie, het befaamde aller-
hoogste en meest centrale kantoor van Ned.-Indië,
wordt samengesteld en bewerkt, wordt het als be-
kwame Leidsman, als trouwe en deugdelijke Mentor
en Voorlichter door de „doolhoven” van bepalingen
en voorschriften van meest uiteenloopenden aard
en overstelpende talrijkeid aangemerkt. En inder-
daad wordt er als zoodanig ook door duizenden een
nuttig gebruik van gemaakt. Er zit dan ook heel
wat nauwgezette kantoorarbeid en veel accumula-
tieve inktvlucht in.

Maar deze jaarlijksche secretarieele pennevrucht
heeft naast de „vertues de sa qualite” ook zekere
en zeer ernstige „defauts”: men kan haar niet verwij-
ten een overmaat van actualiteit en levendigheid,
kan veeleer op te vele plaatsen een tekort daarvan
constateeren en moet dit dan eens betreuren, als
zulks nl. „niet zoo erg” is, maar ze critiseerend
beschouwen en vastleggen of zelfs laken „als het
wel erg is”, als het te groote leemten, achterlijk-
heden, onjuistheden of anderszins betreft; deze zijn
alle min of meer het gevolg van te groote onver-
schilligheid, onwetendheid of onbekendheid met
„das volle Menschenleben”, dus met het krachtige
en veelvormige indische gebeuren, vooral in staat-
kundigen, maatschappelijken en economischen zin.
En juist in het onderwerpelijke geval blijkt dit
treffend: daarom verdient het eens belicht te wor-
den; want men heeft hierbij te doen met een type-
rend stuk, tevens bewijs van duf schematisme, van
zielloos neerschrijven en redeloos koersen op het
kompas van het heilige „antecedent” en angstval-
lige afvraging van het stereotype „hoe was het ver-
leden jaar”?

Nu de feiten:

Voor eind 1920 was het geheele aantal desa's,
waartoe in dit verband ook de kampongs gerekend
moeten worden, in die aantooning voor de Gouver-

Melkhandel „Archipel”
Sumatrastraat 32 (nabij de Bankastr.)

HET adres voor UW

Roomkaas per stuk. Roomboter per pond
Melange 75 ct. per pond.

Alles prima kwaliteit en scherp concurrerend.
Aanbevelend E. L. TINKELENBERG.

GEVESTIGD:
A. VAN DER ZIJL,
ARTS
Speciaal voor Huidziekten, Haarziekten
en Urologie.
Prins Hendrikstr. 10 - DEN HAAG - Tel. 35650
VOORHEEN TE BATAVIA
Spreekuren: 1.30 tot 3.30 uur.
Maandags-, Woensdags- en Vrijdagsavonds 7 tot 9

nemenslanden (op honderden afgerond)
geven:

door den Almanak met: 30.800
feitelijk was dit totaal: 23.500

verschil: 7.300;

voor eind '22 waren deze getallen achtereenvol-
gens 30.300 en 22.500; verschil: 7.800 (dus 35
hoog) (a).

Voor de Vorstenlanden waren deze aantallen
betrekkende op kabekelans voor eind
'20: 19.400 en 13.400; verschil: 6.000;
'22: 19.400 en 11.400; verschil: 8.000; (70
hoog).

Maar voor (a) is het nog ongunstiger, want
verschil is feitelijk nog grooter; het getal
was langs den weg van combinatieve becijfer-
verkrege, die, zooals achteraf gebleken is, de
vereischte voorzichtigheid is opgemaakt; en
ook in het Koloniaal Weekbl. van 24 Januari
gewezen. Want de in deze alleszins bevoegd
bekwame bewerker van de bijdrage in het
Gedenkboek over het indische gemeentewezen
aan het Depart. van Binnenl. Bestuur werkte
Adjunct-Inspecteur v. Agrarische Zaken,
Ranneft, zegt daarin op bl. 80:

„... terwijl van 1902 tot '12 hun aantal
afnam, daalt dit van '12 tot '22 van 26.000
22.000”. Hij zegt dus: „tot '22”, waarmede dus
tijdstip bedoeld is, vroeger dan eind '22, en op-
vroegst is dit het begin van dat jaar. Op eind
'22 was het dus stellig lager dan 22.000 en dus
verschil minstens 8300 of 38%. Daar dat Ge-
deek in September '23 verscheen, kan men
aannemen, dat de bewerker die bijdrage in
eerste, hoogstens tweede kwartaal '23 voltooid
drukbaar had. De stand der afdalende evolutie
hem bekend uit de laatste gegevens, waarover
Departement voormeld op dat oogenblik kon
schikken en hoogstwaarschijnlijk kende hij
niet voor den stand van eind '22. Maar aange-
de stand voor 1922 ware afgerond 22.000, dan
dit volstrekt niet zeggen, dat zulks ook als
aan den Landvoogd (dus de Algemeene Secretarie)
was opgegeven, maar wel moet zulks gebeurd
t.a.v. de gewestelijke totalen, welke bijeenge-
die 22.000 opleveren: die opgave moet dan
aan de Algemeene Secretarie verstrekt zijn, al
het alleen en uitsluitend ten behoeve van
Almanak; want een andere verstrekker besta-
niet huiten dat Departement; zoude men
namelijk rechtstreeks tot de Residenten wen-
wat wel mogelijk, maar hoogst onwaarschijnlijk
dan zouden de gegevens toch gelijkluidend zijn.

De vraag rijst dus: hoe is men tot dit opvallende
verschil van eindtotaal gekomen? Heeft men
Secretarie de gegevens van het Departement
gezet en willekeurig die van het vorige jaar,
en daar een weinig veranderd nl. verlaagd,
moet dit heel zonderling en berispelijk heeten;
is er door het Departement, dus door of bij
lagere instantie eene dergelijke nalatigheid be-
en die tot zoo abnormaal groote afwijkingen
geleid?; en dat in eene aangelegenheid, waar-
men, en stellig na 1920 toch wel met goeden
mocht verwachten, dat zij met de uiterste
vuldigheid, ongeveer als in Nederland, werd
werkt en bijgehouden! 1920 was immers het
der eerste volkstelling, waardoor men zoo nauw-
keurig mogelijk het aantal personen wilde be-
maar de gemeenten zijn *samenwooningen* van
sonen en hun betrekkelijk zeer geringe aantal
zeer gemakkelijk vast te stellen. Maar hoe
er is gezondigd; hetzij te Buitenzorg, hetzij
Batavia. Maar de zaak wordt nog bevreemdend
als men bedenkt, dat de bijdrage van M. Ranneft
voormeld, er niemand op deze twee plaatsen
heeft gebracht, om deze zaak scherper te be-
of zelfs te doorgonden. De bewerker-bureaan-
kantoorheer heeft dus van die bijdrage of ge-
kennis gehad, of er wel kennis van genomen, zo-

Brandstoffenhandel H. HAVINGA

Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West”

Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.

Kantoor: HOEKKADE 13a - DEN HAAG - TEL. 1002

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
 Laan v. Meerdervoort 504
 DEN HAAG

**LEERARES PIANO- EN
 ENSEMBLESPEL**

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

Ringers Bonbons

1ste klasse Ned. Fabrikaat RINGERS - Rotterdam Aikmaar

Men is op grond hiervan geneigd, om te gelooven, dat de bewerkers op de bureaux gekooide lieden zijn, in zwaar gegrendelde kazematten levende, waar bijkans geen lichtstraal doorheen schijnt en waarbinnen men zeer weinig van het, en niet alleen door Goethe zoo interessant gevondene, „volle Menschenleben” verneemt of waarneemt. In feite is echter het gebouw dier Secretarie gelegen binnen een kampong, dus eene inlandsche gemeente, omgeven door levende en bloeiende tropenweelde, niet ver van het gewriemel der drukke handelswijk en van de gonzende markt; dicht bij gemeentehuis, rechtsgewbouw, sociëteit, ziekenhuis, gevangenis, kazerne, sportveld en, last not least, Lands Plantentuin; en men kan te Buitenzorg allerlei vernemen en te weten komen langs ambtelijke en niet-ambtelijke kanalen. En wordt aan een en ander de vereischte aandacht geschonken, dan zal er de Almanak stellig bij winnen en door verbeteren en niet alleen t.a.v. de inlandsche gemeenten, want naar van bevoegde zijde vernomen, staan er ook nog andere onderdeelen van buiten het lood.

Het proefschrift van Mr. Heslinga over het „Inlandsche Bestuur” van 1920 kan men wel als eene acte van beschuldiging met vele punten van aanklacht beschouwen. Het in October '24 verschenen proefschrift van Adam over de „autonomie van het Indonesische dorp” grondt terecht zijne statistieken niet op den Regeeringsalmanak; de schrijver heeft vermoedelijk lout geroken; hij begint althans het zakelijke gedeelte daarvan met een zin, waarin het harde woord berucht voorkomt. In 1917 bezigde ik in het „Koloniaal Tijdschrift” het woord „wemelen van fouten”, die op eene andere plaats aangetoond zijn.

Koningin Wilhelmina Jubileum Stichting.

Bij gelegenheid van het 25-jarig Regeerings Jubileum van Hare Majesteit de Koningin zijn door de ingezetenen van Nederlandsch-Indië gelden bijeengebracht voor een aan Hare Majesteit aan te bieden huldeblijk. Door Hare Majesteit is ten aanzien dier gelden beslist dat zij zouden worden aangewend in het belang van eene stichting, die de renten van het kapitaal zal besteden ten bate van het geneeskundig wetenschappelijk onderzoek van Volksziekten en van de bestrijding daarvan.

Ten einde aan den uitgesproken wensch van Hare Majesteit uitvoering te geven, is bij notarieele acte van 29 Maart 1924 eene stichting in het leven geroepen onder den naam van *Koningin Wilhelmina Jubileumstichting*, waarvoor door den Gouverneur-Generaal een bestuur werd benoemd.

Onder Voorzitterschap van den heer W. Frijling, Vice-President van den Raad van Nederlandsch-Indië, heeft eenigen tijd geleden de eerste bestuursvergadering van deze stichting plaats gehad. Hiermede is zij op 13 Juni 1924 haar arbeid begonnen. Op deze eerste bestuursvergadering werden de plannen en werkzaamheden besproken, die het doel der Stichting moeten verwezenlijken.

Het kapitaal der Stichting, bestaande uit een bedrag van ± f 460.000.—, moet onaangestast blijven, zoodat alleen de rente, ongeveer f 25.000.—, 's jaars bedragende, voor de nastreving van gemeld doel aangewend kan worden. Het bestuur is van meening, dat dit bedrag niet voldoende is om wetenschappelijke onderzoekingen van volksziekten of de bestrijding daarvan zelfstandig ter hand te nemen, zoodat het zijne werkzaamheden zal moeten bepalen tot het steunen van onderzoekers en van lichamen, die hetzelfde doel nastreven, en tot het bevorderen van dergelijke onderzoekingen.

Afgewacht zal dus worden of bepaalde onderzoekers of lichamen steun verlangen en daartoe aanvragen indienen. De aanvragen zullen voor het uitbrengen van prae-advies allereerst in handen gesteld worden van

ETAGEWONINGEN TE HUUR

van af f 41.— per maand
 in Bloemenkwartier te 's-Gravenhage. Dagelijks te bevragen: Valkenboschkade 400.
 Kantooruren 9—12.30 en 1.30—5 uur.
 Telefoon 31069

WIE ZENDT U
 de beste en billijkste diners aan huis?
Maison A.L.M. STEENBEEK
 KOK
 Ohmstraat 7 - DEN HAAG - Tel. 33147
 Vleesch, Groente, Aardappelen en Soep of Toespijs, 90 ct. p. p.

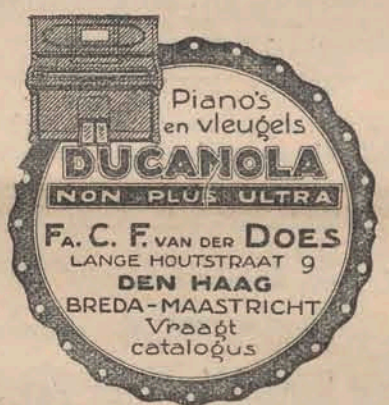
BESCHIKBAAR.

Gevraagd voor Oost- en West-Indië

Vertegenwoordiger,

borg kunnende storten, voor Bakkerij-Gereedschappen, -Machines en Winkel-Inventarissen.

Brieven met opgaaf van referentiën onder letter VM aan het Bur. v. d. Bl., Nobelstr. 20, Den Haag.

CONVERSATIE-CLUBS voor VERLOFGANGERS.

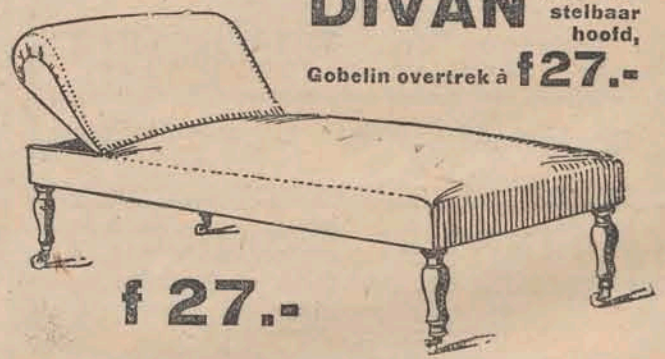
Vloeiend **ENG., FR., D., SPAANSCH** spreken en corresp. in slechts **1 MAAND.** Honderden dankbet. van hooggeplaatste Ind. ambtenaren dagel. ter inz.

Inst. „SANDERS” 93 ORANJEPLEIN 's Hage.

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 12898 - Den Haag

DIVAN met verstelbaar hoofd, Gobelin overtrek à **f 27.—**

f 27.—

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

dit echter bij hem eenige heilzame twijfel opgeheeft, op zijn beurt eene aansporing tot critische herziening van wat sinds het groote aantal van bij elkaar ongeveer eene derde eeuw, in ons grover en gapender afwijking van den feitelijken toestand, nl. het werkelijke aantal gemeenten, in jaar uit op de Landsdrukkerij werd te boek steld in den hoogambtelijken jaarbijbel. Dientenvolge staat men thans voor het ongelooflijk klinde geval, dat de bijbelsche opgave voor 1922 geeft den stand van 1892 voor de Gouvernements- en voor de Vorstenlanden.

CONTRIBUTIE

ad f 5.— var. na 1 October e.k. toetredende nieuwe leden geldt het geheele volgende jaar 1925.

allicht iets kunnen vernemen, behalve om wat er met de desa's en vooral sinds 1919, nl. de ordonnantie op de splitsing en samenvoer werd afgekondigd, in versneld tempo gaande omtrent de verdere voornemens en bedoelingen men in verband met de scheping der gemeenten voor de desa's koestert, terwijl de begins principieel bestemd zijn, om zich in de gemeenten op te lossen. Ook zoude hij alsdan eene moeite door een en ander te weten zijn gemaakt omtrent de beteekenis en gevolgen, die de Reorganisatie der Vorstenlanden, eene gewikkelde zaak, maar een bestuurlijk mees- tevens, en thans in volle en krachtadige gang, op het overgrote aantal der archaische desans heeft, die gelukkig bij duizendtallen verdwenen en nog zeer snel aan het verdwijnen zijn. In tegenstelling met het Gouvernementsgebied zwijgt het Indische Gedenkboek over laatste, wat althans de statistische gegevens

een staatsrechtelijk oogpunt, dus als men aan den staatsopbouw, aan organisatie, aan de werking van het Overheidsapparaat Openbare Gezag, dan moeten die inlandsche gemeenten er toch dwingend de belangstelling voor verdienen die toch wel ten volle aanspreken meer dan ooit voorheen: want, zoo niet de bestuursverandering, maken zij er voor een zeer aanmerkelijk deel den grondslag van uit; daarop staat en hangt de hovenbouw; zonder deze ware zij onbestaanbaar, zoudde men zich zeer moeielijk kunnen voorstellen hoe er het Indische Gemeenebest zoude uitkomen over andere beteekenissen, functies en inkomsten van die inlandsche gemeenten zij hier gevestigd, omdat zij vallen buiten de sfeer en het doel, waarvoor de Almanak bestemd is, nl. die van legislatieve, administratieve en voorlichting gevenden gemeenten, maar, tot die veel engere grenzen beperkt, kan men toch waarlijk als een even billijk als redelijk aanwenden gelden, dat door het hoogste hulporgaan, de algemeene Secretarie wijd befaamd, het onderzocht gedeelte van den Almanak, en in elk geval, voortaan onberispelijk worde behandeld. Het woord „algemeen” sluit stilzwijgende opgelegde plicht in, om welk deel ook, mits van eenige belangrijkheid niet verschillig of nalatig te behandelen, zoodanig dat men bijna kan spreken van verwaarloogen. Over de bijzonderheden zij hier kortheidshalve niet te spreken en ze zullen, naar gehoopt, nog aan de Secretarie worden bekend gemaakt.

J. J. ESKES - DEN HAAG
 DAMES- EN HEERENKLEEDERMAKER
 SNEEUWKLOKJESSTRAAT 15

Engelsche en Schotsche Stoffen
 Lage Prijzen
 ATIELIER VOOR KEEREN EN REPAREEREN

C. C. BORSTEN + DEN HAAG

Drogisterij „Het Gouden Kruis“

Joan Maetsuyckerstraat 177 - Den Haag - Tel. 71924

Specialiteit in Verpakte Geneesmiddelen

Groote sorteer. Kruiden en Ziekenverplegingsartikelen
Wasch- en Poets-Artikelen. Kwasten en Borstelwerk

Alle soorten Recepten worden aangenomen.

EXPORT naar INDIË VERPAKKING ONDER GARANTIE

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 13902

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER

Valeriusstr. 28-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen

in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

Rij-Onderricht
Pensionstallen
Handel in Luxe Paarden

Duinstr. 6 : Tel. 50016
... SCHEVENINGEN ...

BESCHIKBAAR.

Zeehaboe's en Jongens
beschikbaar. 203

Te bevragen in „PERSINGGAHAN“

Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. 50248

„Hollandia“ Drogisterij
2e Sweelinckstraat 199 - Den Haag
bij het Stadhoudersplein

Voor Duinoord 't geschiktste adres
voor Uw Chemicaliën, Verbandstoffen, Specialiteits-geneesmiddelen, enz.

MATHEU PIETERS

Art. Photographe
PRINSESTRAAT 90 (en face Molenstr.)
LA HAYE

Geopend van 9-6 uur
Zondag en Feestdagen gesloten

eene ter vergadering ingestelde deskundige Commissie van Rapporteurs.

Deze Commissie wordt gevormd door Dr. G. W. Kiewiet de Jonge, C. D. de Langen, J. J. van Lonkhuyzen, Mr. L. J. A. Trip en Dr. A. J. F. Oudendal.

Het adres van den Secretaris luidt: Dr. A. J. F. Oudendal, Kramat 95, Weltevreden.

Van Batavia naar Soerabaja en terug, in één dag.

Luitenant Nab heeft in 10 uur 15 min. van Batavia naar Soerabaja heen en terug gevlogen. Het Ind. Nieuws v. d. Dag geeft naar aanleiding van dien tocht de volgende bijzonderheden.

Luitenant Nab is door dezen tocht de eerste vliegenier die het ontbijt te Batavia gebruikte, den lunch te Soerabaja en die vóór de thee weer in de hoofdstad terug was. Nooit tevoren is iemand op denzelfden dag heen en teruggevlogen tusschen Indië's twee grootste steden.

Verder heeft luitenant Nab het Indische woord „nacht vliegen“ op zijn naam gevestigd. Hij vertrok tocht van Antjol om 4.50 des morgens in het stikkedonker, zonder lichtbaak; zonder enig ander lichtpunt op het landingsterrein steeg de aviateur er in de duisternis op en koerste, eveneens geheel in het donker, naar het Oosten. Ook daarbij wees geen enkel licht hem den weg, dien hij zuiver op het kompas vond. De H. 126 was reeds voor Cheribon, toen een lichtstreep in het Oosten de dagvorstin aankondigde.

Ten slotte heeft luitenant Nab records op zijn naam gevestigd voor den grootsten afstand welke hier in Indië — misschien zelfs beoosten Suez — op één dag door een aviateur werd afgelegd, zoodat voor het grootste aantal vliegen, dat hier op één dag behaald werd. De afstand Batavia—Soerabaja bedraagt hemelsbreed ongeveer 780 K.M.; over de heenreis werd zes uur gedaan en over de terugreis 4 uur 45 minuten.

Een vertegenwoordiger van het Nieuws was aanwezig bij de aankomst van het vliegtuig.

Het was precies 4.45, toen de slanke De Haviland met een sierlijken zwaai als een reuzevogel op het landingsterrein neerstreek, om, na een paar honderd meters over het terrein te hebben gehobbeld, vlak voor de hangars tot stilstand te komen.

Wij constateeren met genoegen dat niet alleen luitenant Nab, maar ook de sergeant-majoor-mécaniciens van Reenen er frisch uitzag, absoluut niet vermoeid.

Ik heb op de terugreis aan één stuk door uit Soerabaja gevlogen, deelde luitenant Nab ons mee, zonder tusschenlanding, zoodat op de heenreis te Semarang noodig was, omdat toen door den tegenwind de machine meer kracht moest ontwikkelen en dus meer benzine verbruikte.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Javaansch Houtsnijwerk.

De tentoonstelling in Heulstraat 19, Den Haag, van Javaansch houtsnijwerk, voornamelijk afkomstig uit Koedoes, trekt zeer de aandacht. Tijdens de pestbestrijding in die streken moesten vele oude Inlandsche huizen worden gesloopt. De bewoners, die toen niet in staat waren deze dadelijk in denzelfden trant weder op te bouwen, verkochten de waardevolle stukken er uit. Enkele paneeltjes zijn dan ook hier en daar een weinig beschadigd, doch dit is geen bezwaar, ook als men ze gebruikt als inzetstukken bij meubels, zijn ze gemakkelijk te herstellen. In den doorloop tusschen de beide toonkamers staat een prachtig gaaf scherm (sempiran), dat zeker in een rijk gemeubileerde, Europeesche salon niet misstaan zou. Een paar zijden weefsels of vorstenlandsche batiks zouden goed voldoen tusschen de gebeeldhouwde stijlen, even mooi als het doekje uit de Padangsche Bovenlanden, geplaatst in

Striikinrichting „De Weimar“

is het beste adres voor het behandelen van
fijn goed, Japonnen, Blouses, kanten
Kleedjes, Boorden, Overhemden, enz.

J. B. PIEKAR, Weimarstr. 394

Firma W. H. EVER

Obrechtstr. 511 DEN HAAG Tel. 367

Alle Artikelen voor de RIJSTAFEL
Kroepoeks, Mie, Samballans, Soemboe's, Kemerie's, Kloekaks, Ketjap benteng, Keukengereedschap, enz.

Koloniale Waren. Comestibles. Spijzen in

het zich tot spiegelrand uitstekend leenende tegen de linkerwand van de voorzaal en het tegenover hangend prachtexemplaar van een karet met de fijne steenroode toempal-kepal. doet even voornaam.

De Nieuwe Rotterdamse Courant, avondblad 16 dezer, schrijft in haar rubriek Letteren en onder het opschrift:

„Boeatan“.

„Een duidelijke opleving valt in „Boeatan“ te nemen; en het mooie van deze opleving is zij langs een natuurlijke weg geschiedt. daad is er niets kunstmatig aan dezen opleving. Binnen een tijdsverloop van enkele maanden er nu reeds verscheidene tentoonstellingen den door repatriërenden en op deze tentoonstellingen van de verzameling kunst, die deze schen uit Indië meebrachten, voerden zij het om op te wekken tot grootere liefde voor het waar deze kunst vandaan komt en voor des bevolking.

De vorige maand kwamen de heer en mevrouw Bouman van hun machtigen indruk, meegenomen uit Borneo, getuigen. Thans is er een verzameling bijeen van mevr. Van Overveldt, waarbij brengselen van kunstnijverheid zijn, die, hoewel meer algemeen bekend, toch weer bijzonder toonen, die voor den belangstellende in Indië kunst vol bekoring zijn. Zoo vinden we in verzamelingen enkele ongewone, zeer schoone ken. Een kindersarong ontdekten wij uit de dangsche bovenlanden, die van uitstekende monie in de versieringsvlakken is en een wone motieven-voordracht bezit. Men is bij neigd bij dit zoo schoone staal te denken aan doeken van wijlen Duco Krop: eenzelfde vlotheid van een grootlijng ornament is er constateeren. En hoewel de motieven beslist disch zijn, is in de combinatie en verwerking iets modern-Europeesch. Met dien verstand de Europeesche kunst van de Oostersche hebben geleerd.

Van de kunst van Sumatra zijn enkele kostdoeken aanwezig; een enkele, met kralenram zwart middenvlak, draagt de letters van de vaardigster ingeweven, wat een groote bijzonderheid is. Een niet gering onderdeel van deze verzameling vormen de beeldhouwwerken in Van het snijwerk, zoodat uit Djapara-kennen, heeft dit zware, veel méér artistieke houwwerk niets. Eer kan men aan het oude werk denken, dat honderd jaar geleden onzent werd vervaardigd, hoewel ook toen sporadisch. In oude huizen vindt men nog groote fragmenten, in oud eikenhout uitgezeze dienen gedeeltelijk als afscheiding van bule en gang en zijn toegepast boven trap en ren. Deze beeldhouwwerken, afkomstig uit see, hebben gediend om de pendoppo van woonhuis af te scheiden, Rijk aan motieven ze, men vindt het swastika-ornament en gestelde vruchten en bloemen. Uit diep donker geworden djatihout is alles vervaardigd.”

Javaansche Wajang, Dans en Muziek.

De Utrechtsche Kunstkring hield Dinsdag 21 October een Javaanschen Kunstavond, waar de Wajang vertoond door den Javaanschen *dalang*, R. Har diringgo, die ook eenige dansen uitvoerde.

Het programma daarvoor was op fraaie wijze sierd door den ir. S. van Ravestein, een der leden der vereeniging. Harmonisch is de verdeder bladzijden, de rangschikking der letters en verbeeldingen, uitgevoerd in rood en zwart.

Toevallig zijn er juist in den Kunsthandel daar ter stede twee zuiver geteekende kleine len van Wajang-figuren, door de Munchener res Walter geschilderd. Ze roepen wel niet het vaansch schimmenspel voor ons op, maar doen hoe de eigenaardige vormen der Wajang-figuren aanleiding werden tot geestige verbeelding, zof wij in de N. R. Crt.

De Indonesische kunst heeft reeds menig fignelig Westersche kunstenaar tot mooi werk, zonder bootsing, geïnspireerd.

Ook voor de leden van de afdeling 's-Gravenonzer Vereeniging zal de heer R. Hardjodiringgo daags optreden. Dat zal een mooie avond zijn!

Mevrouw Hofland, van de suikerfabriek Gesie

SAGEWKA's Muziekschool

OPGERICHT 1916

Vaillantlaan 27 Den Haag

Privaat- en Cursuslessen Piano, Viool, Violoncel Mandoline, Banjo, Gitaar en Luit.

VRAAGT PROSPECTUS

INSTRUMENTEN IN HUUR EN HUURKOOP

RECOURT'S Strijkinrichting
WEIMARSTRAAT 251 - DEN HAAG
 is **het adres** voor behandeling van fijne goederen als **BOORDEN, OVERHEMDEN, BLOUSES** enz.
Prijzen BILLIJK - Afwerking KEURIG

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 12512
 DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

DAMES
 welke hun haar een **blijvende ondulatio** willen geven
 prefereeren
JAC. BOSMAN, Coiffeur de Dames
FRED. HENDRIKLAAN 262 TEL. 52551
 Haarwasschen, Manicure, Massage, Ondulation Marcel
 Prima Haarwerken

Glans-, Wasch- en Strijkinrichting
Boschlaan 45. Bloemendaal.
 Ondergeteekende beveelt zich beleeft aan me onderstaande prijzen:
 Gekleurde overhemden 30 ct.
 Witte overhemden 35 & 40 „
 Fronts 14 „
 Manchetten (per paar) 15 „
 Boorden 10 & 11 „
 enz., enz.
C. GERRITSEN.
 Alle goederen zijn tegen brandschade verzekerd.

de muzikale wereld meer bekend als *Linda Bandara*, onlangs, als blijk van erkentelijkheid voor het belang der Javaansche muziek gedaan, van den Sultan van Djokdjakarta een gong van gewone omvang ten geschenke, welke door haar weer aangeboden werd aan de Weensche staatsopera.

Linda Bandara maakte zich verdienstelijk door het componeren van een Javaansche symphonie, welke op zijn met groot succes wordt uitgevoerd. Zij verloor den prijs in de door het Java-instituut uitgegeven prijsvraag inzake Javaansche muziek.

Het werk van Linda Bandara is ook eens te Weenen gehoord en toen zeer gunstig ontvangen en beoordeeld.

dat Indië zich geheel terugtrekt, wanneer de tocht moet worden uitgesteld tot April van het volgende jaar. De reeds gecollecteerde gelden zouden dan worden aangewend voor een tocht Indië—Holland, waarvoor onder de Indische vliegers de grootste geestdrift moet heerschen.

Van der Hoop laat intusschen den moed niet zakken. Een door hem, den 14en Oct., verzonden telegram luidde:
 Hoezee! Guilonard acht afdoende en snelle reparatie van het toestel ter plaatse mogelijk. Indien het vóór half November gereed is, kan ik starten voor Batavia. Het terrein is geschikt voor het vertrek.

de Indische bladen lezen wij, hoe op initiatief van R. Ng. Sastroedarmo, *mantri-penangap* (belastingvanger) van het district Salam N.I.S. (soenan's van Solo) een wajang-orang-vereeniging voor educatieve doeleinden is opgericht, waarvan de spelers uit *prijajis* (Javaansche edellieden) bestaan. Het doel daarvan is, de opbrengst der voorstellingen te besteden om de framboesia, die onder de bevolking in het algemeen economisch zeer ongunstig aan kan daarom den geneesheer, die injecties geeft in de framboesia, niet betalen.

in Indië wordt aldus de Javaansche kunst steeds meer ontwikkeld, aldus de Javaansche kunstenaar gemaakt aan de liefdadigheid, gelijk „Boea-verleden jaar winter hier, zoowel in Den Haag als in Groningen en Assen, deden ten bate der behoeftigsten in Ned.-Indië. De heer E. M. Harskamp, adjudant-onderofficier O.-I. L., Celebes, is er in geslaagd, de giften voor dit zelfde doel blijft ophoopen, schreef ons dezer dagen o.m.:

Onthullingen over de zoutregie. De Oosthoek-redacteur van het Soer. Handelsbl. geeft in het Nr. van 13 Sept. een schets van het zoutbedrijf op Madoera en beschuldigt daarin het Gouvernement van weinig minder dan diefstal en bedrog der bevolking.

Een belangrijke gift. Naar de Preanger-Bode vernam, ontving de predikant der Protestantsche gemeente te Bandoeng van Baronesse Von Klitking-Baud te 's-Gravenhage een gift van f 10.000 ten behoeve van de Protestantsche kerk te Bandoeng.

Verkeer in de haven van Sabang. Volgens de Sum. Post werd deze haven van 1 Aug.—1 Sept. '24 bezocht door: 21 Nederlandsche, 24 Ned.-Indische, 11 Engelsche en 7 Duitsche schepen, 1 Noorsch schip en 2 gouvernementsschepen. Aan kolen namen zij te zamen 17.267 tons.

Transmigratie. Aneta meldt uit Soerabaja aan de Indische bladen: De bestuursleden van Boedi-Oetomo en S.I. te Banjoewangi vormen een comité beoogende de transmigratie van inlandsche landbouwers uit overbevolkte streken op Java en Madoera naar de omstreken van Banjoewangi te bevorderen. Zoodra men met het program gereed is, zal het comité zich tot de regering wenden voor steun en eveneens de medewerking vragen van inlandsche vereenigingen.

„Het zou wel jammer zijn, als deze actie niet doorging, want het moet toch niet onmogelijk worden om in Holland een sommetje, laat ik zeggen van b.v. f 50.000.—, bij elkaar te krijgen, dat is ongeveer het benoedigde voor zestig huisjes. Denk U eens in, zestig oude veteranen uit de kampen van Tillema overgebracht naar een lief huisje, met een erfje, een pisangboom, zijn tippeljes en een pagger van altijd bloeiende kembang spatoe, dat wil wat zeggen!

Enfin, ik geef den moed nog niet op. Volgend jaar is het 30 jaar geleden, dat niemand minder dan H. M. de Koningin tot de troepen sprak, in de Maliebaan, bij het uitreiken der Lombokkransen: „Ga naar de Oost en zeg aan uwe kameraden dat het Nederlandsche volk u dankbaar is.”

Welnu, wij zijn gegaan en wachten alsmar op dankbaarheid, dat zich o.a. duidelijk demonstreert bij mij persoonlijk; ik heb nu ongeveer f 600.— in mijn zak; dus minder pensioen dan ik zou gehad hebben, indien ik niet gegaan was. Gelukkig dat de eer, van te hebben meegewerkt aan Indië's en Nederland's veiligheid en welvaart, ook wat waard is, al kan mijn schoorsteen daar nu niet van profiteren!

het niet mogelijk zijn de „Indische Kunst- en o.a. van dans, zang en tentoonstellingen Indische kunstnijverheid — ook dezen winter weer met het dubbele doel: meer kennis en waardering te kweken voor die kunst en van de geldedragen de behoeftige Indische oudstrijders van alle einden met hunne gezinnen te helpen?

H. Slot. Op 70-jarigen leeftijd is in Den Haag overleden de heer H. Slot, gepensionneerd kapitein-luitenant ter zee, oud-arrondissements-schoolopziener te Zierikzee.

De overledene was officier in de Oranje-Nassauorde en tevens gerechtigd tot het dragen van de Alje-medaille en van het eere-teeken voor belangrijke krijgsverrichtingen.

De onderzeeër K X. Blijkens een bij het departement van marine ontvangen telegram is Hr. Ms. onderzeeboot K X, onder bevel van luitenant ter zee 1e klasse J. W. A. A. Heydt, op de uitreis naar Nederlandsch-Indië, Zaterdag van Tunis vertrokken.

Vuurwapens en ammunitie. Aan boord van het stoomschip Emden, op 6 September van Rotterdam naar Oost-Azië vertrokken, is — zoo meldde Aneta 12 Oct. uit Weltevreden — te Belawan een groote partij vuurwapens en ammunitie aangehaald.

(Het stoomschip Emden, van de Hamburg-Amerika-lijn, dat 6 September van Rotterdam is vertrokken, ging naar Chili en is 4 October te Buenaventura aangekomen en denzelfden dag naar Guayaquil vertrokken. Er zal dus een ander schip bedoeld worden. (N. R. Cl.).

Retourcommissie. De Regeering heeft een algemeen onderzoek gelast naar het retourcommissiekwaad. Volgens het Bat. Nieuwsblad beschikt de Regeering over een lijst met de namen van honderdvijftig ambtenaren, die de retourcommissie hebben aangenomen en die onverbiddelijk zullen worden ontslagen.

J. Vorenkamp. De heer J. Vorenkamp, oud-leeraar aan de Koning Willem III-school te Batavia, is te 's-Gravenhage, op 64-jarigen leeftijd, overleden.

Majoor L. P. F. Schimpf. Den 19en dezer is, na langdurige ongesteldheid, te 's-Gravenhage overleden de gep. majoor-titulair van het Ned.-Ind. leger L. P. F. Schimpf.

Noodlottig ongeluk in een tinmijn op Belitoeng (Billiton). Aneta meldt dd. Weltevreden 15 Oct. Bij een aardbeving in een tinmijn op Billiton zijn tien Chineezers gedood en elf gewond.

Het flottielje-vaartuig Mataram. Volgens een Aneta-telegr. van 14 dezer sleepte de Asahan de op een rif geloopten Mataram af, welke oogenschijnlijk onbeschadigd is. (Een vorig telegram meldde, dat het vaartuig hopeloos verloren was; zie Kol. Weekbl. van 13 dezer).

Van Week tot Week.
 14-20 OCTOBER.
 scheidingen. Bij Kon. besluit is bevorderd tot groot-officier der Oranje Nassau-orde Dr. J. W. Izerman, voorzitter van den Raad van Beheer van het Koninklijk Instituut voor hooger technisch onderwijs in Indië;
 is benoemd tot ridder in de Oranje Nassau-orde Pangeran Kesoema Prewira Mohamad Adil, Pangeran van Boven Langkat.
 vlieglocht Holland-Indië. Sedert de afsluiting der vorige „Van Week tot Week” op 13 Oct. dezer, waren de berichten over voortzetting of hervatting van den vliegtocht niet van de lucht. Een definitief besluit is op dit oogenblik (20 Oct.) nog niet genomen.
 Volgens een Aneta-telegram was den 15en dezer in Indië reeds een bedrag van f 30.000 bijeen gebracht. Het zou echter wel kunnen gebeuren

DAMES- EN HEEREN MODE-MAGAZIJN
C. W. VOGELS
 BOREELSTRAAT 40, b/d Boetzelaerlaan.
 Lingerie, Kousen, Handschoenen enz.
 Overhemden, Boorden, Dassen enz.
 Verkoop op Maandrekening — Contant 5 pCt. korting.

BESCHIKBAAR.

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 14420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSSEN
DEKENS

ONZE „PHOENIX” MATRASSSEN (Gedep.)
 OVERTREFFEN ELK ANDER SOORT IN AANGENAME LIGGING EN SOLIDITEIT. HONDERDEN TEVREDENHEIDSBETUIGINGEN TER INZAGE

HET BEKENDE ZUIVELHUIS „THOMSON”
THOMSONLAAN 122 - DEN HAAG
 is momenteel het eenigste adres waar men voordelig zijn Boter, Kaas, Eieren, Vleeschwaren en Comestibles kan bekomen tegen scherpe concurrerende prijzen. Speciaal adres voor fijne Binnos- en Buitenlandsche Kaassoorten.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJN
BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a
 DEN HAAG
 TELEPHOON 14427

Wenscht gij te ontvangen le kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat bel dan op **14427**.

MEUBELHUIS „DE WEST”
COMPLETE MEUBILEERING
 UITERST BILLIJKE PRIJZEN
DEN HAAG - WEST-EINDE 73

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve 20,045,032.-
Buitengewone Reserve 22,680,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscrédietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

De firma Van Schalkwijk en Co., Commissionairs in Effecten, Javastraat 96, 's-Gravenhage, vestigt in het bijzonder de aandacht van gepasporteerden en gepensionneerden op hare *Pensioenafdeeling*, die zich belast met alle werkzaamheden, verbonden aan het incasseren van verloffcontracten en pensioenen tegen een matige provisie.

De toezending der gelden geschiedt aan belanghebbenden in iedere gewenschte muntsoort, waartoe zij door haar bankbedrijf in staat is op de voordeligste wijze zorg te dragen.

Naast de gewone bankzaken, specialiseeren zij zich verder in Duitsche effecten, zoowel Kuxen, als aandelen en obligatiën.

Een harer firmanten, die geruimen tijd in Duitschland het bank- en effectenbedrijf heeft uitgeoefend, is mede door een uitgebreid dossier, in staat alle gewenschte inlichtingen hierover te verschaffen.

Orders hierin, worden dagelijks telegrafisch naar Duitschland doorgezonden.

Verder vestigen zij er de aandacht op, dat gedurende de Amsterdamsche beurstijd op de uitvoering der orders kan worden gewacht, terwijl in haar leeszaal voldoende gegevens ter beschikking liggen, om zich omtrent de meeste fondsen een juist beeld te vormen.

Ook in de ruime vestibule kan men zich voortdurend van het verloop der Amsterdamsche en Haagsche beurzen op de hoogte stellen.

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

U STELT HOOG EISCHEN

aan uw drukwerk?

WIJ OOK!

DRUKKERIJ
TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 11987

Maison „ELEGANTE”, Den Haag
CELEBESSTRAAT 32 TELEFOON 13885

DAMESKLEEDING, Maat- en Model-Confectie

De laatste Nouveauté's voorhanden voor de billijkste prijzen

Chique Coupe.

Aparte Modellen.

Stalen worden op aanvraag toegezonden

OOK MODERNISEEREN

Opening Volksraad. Den 14en dezer is de najaarszitting van den Volksraad geopend.

Een arrestatie. Weltevreden, 16 Oct. (Aneta). Paty, de voorzitter van de Sarekat Ambon, is gearresteerd.

Jubileum Deli-Batavia-Mij. De Deli-Batavia Maatschappij viert 1 Febr. a.s. haar gouden jubileum.

Vereeniging „Suriname”. Te Amsterdam is op 13 Oct. opgericht eene nieuwe Vereeniging „Suriname”.

Deze vereeniging stelt zich ten doel: I. In Nederland mede te werken tot den socialen en economischen bloei van Suriname. II. De bevordering van de belangen der Surinamers in het algemeen en die harer leden in het bijzonder. Zij bestaat uit gewone-, bestuurs- en eerededen.

Het bestuur is samengesteld als volgt: H. Corsten, Voorzitter; W. Glasener, 1e Secretaris; J. J. Gemmel, 2e Secretaris; W. H. J. Liems, Ondervoorzitter; L. D. Petit, J. A. E. Tyndall en L. D. Oelst.

Hel Sabang-dok. De landvoogd heeft een telegrafischen gelukwensch gezonden aan de Sabang-Maatschappij en aan het personeel van de sleepboten met de aankomst van het Sabang-dok.

Valsche munterij in een gevangenis. In de gevangenis te Pekalongan is een inrichting tot het aanmaken van valsche munt ontdekt. (Aneta, 17 Oct.)

Pest op Java. Het aantal gerapporteerde pestgevallen bedroeg in de week van 26 Aug. tot en met 1 September in totaal 195, waarvan in de afdeeling Wonosobo 9, Temanggoeng 38, Magelang 15, Djokjakarta 5, Soerakarta 6, Klaten 21, Bojolali 20, Salatiga 12, Kendal 3, regentschap Batang afdeeling Pekalongan 5 en afdeeling Bandjarnegara 61.

Voordracht over Indië. Den 21en houdt Dr. E. C. J. Mohr voor de Vereeniging St. Lucas, te Amsterdam, een lezing met lichtbeelden over het onderwerp: Schoonheidsherinneringen van een niet-schilder uit ons heerlijk Indië.

De Rechtshoogeschool. De heer J. Kats, directeur van de instelling tot bevordering van de kennis van Inlandsche talen en land- en volkenkunde te Weltevreden zal, naar „Aneta” meldt, aangewezen worden tot buitengewoon leeraar in het Javaansch aan de Rechtshoogeschool.

Universiteit te Leiden. Den 23en dezer zal de heer L. Adam promoveeren tot doctor in de rechtsgeleerdheid op een proefschrift: De autonomie van het Indonesisch dorp.

Candidaatsexamen Indisch recht de heer G. F. J. M. Beukers.

Hoofdaalmoezenier naar Indië. Den 17en Oct. vertrok de hoofdaalmoezenier F. J. H. Evers via Genoa naar Indië, waar hij een onderzoek zal instellen naar de godsdienstige verzorging bij leger en vloot aldaar.

Indische journalisten. Er is een Ned.-Indische journalisten-kring gevormd, waarbij zich 36 journalisten hebben aangesloten.

Japansche handel. Te Soerabaja wordt een permanent Handelsmuseum gesticht, uitgaande van de Nanujo Kyokai. Doel: uitbreiding handelsrelaties Japan-Indië, door meerdere bekendheid te geven aan Japansche producten.

Voordracht Voorzitter Landraad. Ter vervanging van Mr. Dr. Schumann heeft de Volksraad in comité-generaal de volgende voordracht opgemaakt voor voorzitter: de heeren mr. A. Neijzel de Wilde, lid van het Hoog Gerechtshof; C. H. M. H. Kiës, lid van den Volksraad, luitenant-kolonel van de artillerie, en mr. A. B. Cohen Stuart, secretaris van den Volksraad. Deze voordracht zal aan de Koningin worden aangeboden. (Aneta, 18 Oct.)

De Sultan van Boeloengan †. De Sultan van Boeloengan Maulana Mohamed Kasimoedin is Zondagmiddag overleden. (Aneta, 14 Oct.)

De Sultan van Boeloengan keerde Zondag 12 October van de hertenjacht terug. Hij baadde zich, gebruikte koffie, vroeg zijn familieleden vergeving voor de keeren, dat hij hard opgetreden was en begaf zich ter ruste. Incens werd hulpgeroep gehoord en de toesnellende dochter vond den Sultan overleden. (Aneta, 18 Oct.)

De overleden Sultan is dezelfde, die verleden jaar een bezoek aan ons land gebracht heeft in verband met het Regeeringsjubileum van de Koningin en wiens terugroeping door de Indische Regeering zooveel stof heeft doen opwaaien. Later is zijn naam herhaaldelijk genoemd, omdat in zijn gebied zich de kwestie ass.-resident Karthaus-luitenant

Mayer heeft afgespeeld, waarvan het onder nog niet is afgelopen.

De Technische Hoogeschool. De Technische Hoogeschool te Bandoeng, een particuliere stichting, den 18en door de Indische Regeering overgenomen.

H. J. Vermeer †. Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van 45 jaar overleden de heer Hendrik Jan Vermeer, oud-kapitein van het Indische leger.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het Openbaar Gehoor (vervolg). Winstaandeelkass

Het Bat. Nbl. (5 Sept.) wijst op het gevaar van een actie der overheid contra-actie in den kring van het communisme zal wekken en de Java-Bode (5 Sept.) de aandacht op de volksbeschouwing in Indië, waar het communisme in de eerste plaats een strijd tegen de heerschende malaise ziet en dus uit een specialie tegen het communisme verkeerde gevolgtrekkingen maken.

Een bij uitnemendheid bezonnen oordeel lijkt de motief (8 Sept.) dat van het „Vrijzinnig Weekblad” men in uittreksel in hare Persrubriek (blz. 12) weergegeven. Het weekblad begrijpt dat verscherpt hoezeer ook moreel verdedigbaar, het kwaad allicht binnen driift en overigens slechts van vorm veranderen doet. Dit gevaar valt — dunkt de „Loc”. — voochtichten van een actie strekkende om het in Nederland zich openbarend communisme het vereenigingsgontnemen.

Vervolgens geeft de „Loc.” een beschouwing over bevoegdheid van het Hooggerechtshof om de communische partij tot verboden vereeniging te verklaren over de juridische motiveering van hetgeen zij met de openbare orde bij vereenigingen. Hierbij aangebond dat een actie tegen het communisme dezen weg ingezet, juist tot een onoverwinnelijke paganda vóór het communisme onder dekking van wel, zou kunnen leiden. De „Loc.” besluit: Eer ons ten aanzien van het communisme een uitzondering wetgeving aannemelijk, indien althans de overheid niet meer bij machte zou weten om, met de sterke van een ruime strafwetgeving en een even ruime externeeringsparagraaf in de hand, het actief communisme afdoende te bestrijden. De voorwaardelijke waarin de passus der landvoogdelijke rede was geeft hieromtrent slechts te vermoeden. Hoe dan historie van alle tijden heeft bewezen dat de geest het kwaad aan verboden ontsnaapt, maar tevens een waarlijk vrijzinnig gezag ondermijning niet te vreezen, ook niet door dit kwaad van den dag.

Het Soerabajasch Hbl. (10 en 11 Sept. 3de bl.) o.m. dat het een onderschatten van het wezen van Bolsjewisme is, wanneer men meent, dat het terugtrekken, indien de ontevredenheid in de Indische wereld is weggeromen. Zij — aldus het slot van artikel — de communisten, maken wel dat die verdeelen om te heerschen, en gebruiken de volksbeweging als een schijf, een soort wajangspel. Terecht stelde de „Nue Soer. Cl.” (9 Sept.) aldus voor: „De communisten dekken zich liggende van de Inheemsche politieke beweging, welke zij „voelen”, en achter die levende haag, welke, dank bemesting, zeer snel groeien kan, — werken zij hen opgedragen taak.” Met het oog op doel van van het communisme blijft de keuze van „instaan wel „uitslaan” van den brand niet bestaan. Het communisme moet met zijn handen van de Inlandsche weging afblijven. Doet het dit niet, maar gaat zijn brandstichterswerk voort, dan rust op de overheid de eenvoudige taak krachtig op te om wat aan haar zorg is toevertrouwd, te behouden in plaats van het vernielend element, den opbouw ontplooiing te stellen.

Volgens de Java Bode (10 Sept.) kunnen in voorspoed, waarin de tegenstellingen te scherp juist de kiemen gelegd worden voor ontevredenheid, communisme zal niet nalaten die ontevredenheid te ploiteeren voor zijn actie... en de sfeer van waarin het kapitaal onmogelijk rustig en veilig kan, is geschapen. En nu mag het loch wel van bekendheid worden verondersteld, dat het communisme met zijn directe en indirecte organen naarstig speciale lokale ontevredenheden om de massa groepse

F. BARTELS,

Schenkweg 90 - Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.

ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

B. G. TAL, Leeraar M.O. Boek
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110 en 16111

Opleiding voor het M.O. Examen en
het Examen Privaat-Docent
(Genootschap voor Practisch Handelsond

SPUISTR. 40 J. SCHULTE DEN HAAG

DAMES- en KINDERMANTELS

in de meest varieerende genres. Steeds aparte modellen

Speciaal maken wij U attent op onze schitterende collectie PLUCH- en BONTMANTELS tegen zeer concurrerende prijzen

Steeds het Beste

Ziet de Etalages

mobiliseeren tegen het kapitaal. Met een verbijsterend cynisme kiest het zijn leuzen op *confessioneel*, *nationalistisch* of *economisch gebied*. 't is om 't even... als lokale mobilisatie maar voltrokken wordt. Onder de motieven ter bestrijding blijft het voorkomen van ontegenwoordigheid, binnen de perken der mogelijkheden, het verhoeden der al te groote tegenstellingen in jaren van onrust, tot de beste, en voor de toestanden in Nederlande zeker de eenvoudigste behooren. In het welbegrepen belang van het kapitaal.

De „Ind. Fin.” juicht het toe, dat ondernemingen, zonder enige dwang der overheid, allerlei goede werken voor inlandische bevolking in hun rayon tot stand brengen. Het keurt in de Regeering af, dat zij in dit opzicht ondernemers dwang wil opleggen, dat zij zelfs aan hen wil voorschrijven, hoe uit de winsten van ondernemingen afgezondene bedragen ten bate van sociale doeleinden zullen worden besteed. Op die wijze zijn de staandeelkassen niets dan vermomde belasting-heffingen. De Java Bode (13 Sept.) neemt een deel van die weg: Er is namelijk uitdrukkelijk bepaald dat de winsten der fondsen zal plaats hebben in *overleg met ondernemers*. De belasting is duidelijk; men weet waar zij aan te houden heeft en de ondernemer weet deze belasting ten minste waar het geld blijft en het in elk geval besteed wordt in het belang van rust en welvaart rondom zijn bedrijf.

De pokken in Oost-Java.

In de eerste zes maanden van dit jaar kwamen in het Soerabaja 376 pokkengevallen voor met 175 dooden; op Madoera 412 gevallen met 42 dooden; in het Kediri 10 gevallen (in Kediri is nagenoeg de gehele bevolking ingeënt); in het gewest Pasoeroean 115 gevallen met 46 dooden; in Rembang 10 gevallen met 5 dooden; in Besoeki 5 gevallen met 3 dooden; op Bali en Madoera deden zich geen gevallen voor.

De Locomotief (10 Sept.) lezen wij hoe de pokken over Oost-Java hebben uitgebreid. Nadat bij den directeur van den B. G. D. te Soerabaja bericht was gekomen, werden door deze autoriteit onmiddellijk maatregelen getroffen om de ziekte bij haar eerste optreden den te drukken. Een legioen inlandische vaccinateurs, verpand met pokstof, trok de desa's in en begon zijn werk. Met de grootste bereidwilligheid liet het desavolkte vaccinatie en revaccinatie. Het is zeker, dat aan voortvarend optreden en deze bereidwilligheid, het te vreden is, dat de ziekte zich niet belangrijk heeft kunnen verspreiden.

Naar aanleiding van de pokkengevallen in de laatste maanden van Augustus in de residenties Soerabaja (49 met 2 dooden), Madoera (109 met 2 dooden), Besoeki (74 met 3 dooden), Pasoeroean (41 met 1 doode) en Rembang (40 met 4 dooden), constateert het „Soer. Hbl.” dat in verband met de groote schaal toegepaste vaccinatie en revaccinatie de ziekte nog immer krachtig optreedt. De belasting mag daarom geen oogenblik verlaauwen en op ook voor het Europeesche element vooral ter plaats Soerabaja, blijft de boodschap.

De Locomotief (15 Sept.) vraagt zich af of het werkelijk dan 100 jaren geleden is, dat Edwar Jenner de ontdekking van de koepokinen schonk. In een stad en gewest als Soerabaja, waar niet bevreemd behoort te zijn als in enkele buitengevallen voor fanatiek verzet tegen de pokkeninenting, bevestigd — zoo meent het blad — tegenwoordig toch waarlijk geen menschen meer aan pokken te overlijden. Ook zonder de verplichte inenting. En het zal zaak zijn de gehele bevolking nog eens grondig door te enten, voor misschien een nieuw regime dat ook voor Indië onmogelijk tracht te maken.

De Kali Konto-werken. De Solovallei-werken.

De Locomotief (12 Sept.) geeft een nadere becijferde uiteenzetting van de voorstellen omtrent de ontginning in gebied van de Kali Konto-waterkracht, welke gebied aan den Minister zijn verstrekt.

De totale bouwkosten van de Kali Konto-centrale, waaraan ook zijn berekend de kosten der door W. en E. geleverde ontwerpen en de rente tijdens den bouw, worden vastgesteld op 77.000.000 bedragen, welk cijfer in overleg met de overheid is vastgesteld. Tijdens de behandeling in den Volksraad was het financieel aspect zoo ongunstig mogelijk gemaakt, waartoe men verplicht was doordat toentertijd de Aniem meende, dat men bij de uitvoering niet mocht rekenen op de mogelijkheid om obligaties uit te geven. Sindsdien voorziet men echter, dat de door gouvernment en Aniem te vormen nieuwe maatschappij behorende aandelen ook wel obligaties zal kunnen uitgeven, voor een zevende gedeelte. Hierdoor zal dan het bedrag, door het gouvernement in het gemengd bedrijf te brengen, lager dan f 3.000.000 zijn, welk bedrag gestort moet worden in de jaren 1925—1927.

Een redacteur van het „Soer. Hbl.” bezocht de plaats, waar de dam van Tretes zal komen, die deel moet uitmaken van het *grootsche werk van de bevoeiing der Solovallei*. Aan het einde van zijn verslag vraagt hij: „Wat is er nog méér noodig om snel en doortastend dit geprojecteerde, beloofde en winstgevend werk te beginnen?”

Het werk — aldus de Java-Bode (16 Sept.) — is inderdaad geprojecteerd... maar de arbeid heeft 25 jaren stil gelegen en men bevindt zich thans voor de noodzakelijkheid om het geheele plan wederom in studie te nemen, gezien de veranderingen, die in zulk een lang tijdsbestek plaats hebben gehad.

Verder constateert de verslaggever, dat het werk immers „beloofd” is. Dit is in zooverre juist, dat de regeering-gemachtigde voor B. O. W. in de voorjaarszitting van den Volksraad posten op de a.s. begroting heeft toegezegd. In verband met het bovenstaande zal het duidelijk zijn, dat die posten minder bedoeld zijn om het werk zelf „snel en doortastend” te beginnen, dan wel om de kosten van studie voor het nieuwe plan te bestrijden. De teekeningen en plannen van ir. Ebner, waarvan schr. mededeelt „dat ze reeds jaren geleden gemaakt” zijn, moeten getoetst worden aan de eischen, die de situatie van het huidig oogenblik stelt. Ten slotte zal het nieuwe, groote plan véél meer omvatten dan het werk in de Patjal-vallei alleen. Hiervoor is een rustig onderzoek noodig.

Ziedaar wat een „snel en doortastend beginnen” van het inderdaad vroeger reeds geprojecteerde werk vooralsnog in den weg staat. En in verband met de eischen van voorzichtigheid, die gesteld mogen worden bij de besteding van de groote sommen, die met dit werk gemoeid zullen worden, kan men niet anders dan dankbaar zijn voor de wijze, waarop het wordt aangepakt.

Madoera door.

Naar aanleiding van een verblijf van vijf dagen op het eigenaardige eiland Madoera met zijn merkwaardige geschiedenis, zijn interessante, vaak humoristische verhoudingen en zijn toestanden, afwijkend van de op Java heersche, geeft de Oosthoek-redacteur van het Soerabajasch Hbl. in de nrs. van 10, 11 en 12 Sept. een bloemlezing onder den titel *Madoera door*, een verzameling nieuwjes, opmerkingen, mededeelingen en kritische beschouwingen. Van de ario's vertelt hij o.m.:

Der ario's zijn de nakomelingen van bloedverwanten der vroegere sultans en hun rijksgrooten. In vroegere jaren waren hun macht en aanzien haast onbegrensd. Al is dat sterk veranderd — in vele gevallen gelukkig voor 't volk — nog steeds vormen zij een kaste, die ver verheven is boven ieder, die niet van adel is. Ge kunt daarvan elken morgen kostelijke staaltjes zien in de Heerenstraat te Bangkalan. Als een ario op de fiets een niet-adellijke ook op de fiets, tegenkomt, is het uit met de vroolijke rust van laatstgenoemde. Hij stijgt af, holt met fiets en al naar den kant van de weg, tracht zich op te lossen, te verdwijnen tegen een muur, tot de ario is gepasseerd. Diens oogen groeien dankend met 'n hautainen blik! Kostelijk en lastig zijn ook de verhoudingen, die ario's en niet-adellijken verwekken, als ze samen dienen bij één compagnie der Barisans. Niemand minder dan het Gouvernement heeft, door de omstandigheden destijds gedwongen, tot de lastige verhoudingen meegewerkt, door de toekenning van ondersteuning aan de ario's, die hun inkomsten verloren, toen Madoera onder rechtstreeksch bestuur werd gebracht. De ario's ontvingen die toelage, onder bepaling, dat zij bij 't overlijden van den begiftigde onder zijn kinderen zou worden verdeeld. Zoo versnipperde 't bedrag geslacht na geslacht tot onbetekenende toelagen van 30, 20, zelfs 5 of 4 gulden per maand. De ongelukkige bepaling voor sommige groepen, dat de toelage vervalt, indien de begiftigde door eigen arbeid voldoende inkomsten zou vinden, maakte, dat vele ario's van elke poging om zich te ontwikkelen of arbeid te vinden, afzagen. Hierdoor ontstond een groep onbetekenende individuen. Het wordt tijd, dat de deskundige gouvernementsambtenaren 't probleem trachten op te lossen, hoe de deernis- en afkeerwekkende toestanden in de ario's-wereld op Madoera zouden kunnen worden verbeterd. 't Gaat niet aan, om „de spoeling” van geslacht op geslacht maar steeds dunner te laten worden en intusschen niets te doen voor de maatschappelijke ontwikkeling van een hoog bij de bevolking in aanzien staande, of te stellen, stand!

In de beschrijving van het oude fort van Soemenep wordt het volgende onder de aandacht gebracht: In de schoolboeken in Nederland wordt altijd verteld, dat in de jaren 1812 en 1813 slechts op Decima de Hollandsche vlag bleef wapperen. Doch ook op Soemenep's benteng is de Nederlandsche driekleur geen seconde naar beneden gehaald, dank zij de trouw der Madoereesche vorsten aan het Hollandsche gezag. Toen een Engelsch eskader in 1812 in straat Madocra verscheen, om Madoera's Panembahan's tot overgave van hun land te dwingen, begonnen de oor-

Bijzondere Verkoop-Tentoonstelling

van Werken van verschillende bekende Meesters TEGEN ZEER LAGE PRIJZEN.

Th. Baumgartner, W. Thony, J. L. Jongsma, H. Dekker, Chr. Soer, Stengel, A. J. Zwart, J. v. Rossum, P. de Regt, E. Moll, M. v. Waning, G. Munthe, B. Vieggers, B. Brouwer, T. Offermans, W. Wijens, C. Koppenol, Henricus en J. Leurs, gedurende de maand October.

in de KUNSTZAAL ZEESTRAT 65a naast Panorama Mesdag

Dagelijks van 10 tot 5 uur Toegang Vrij

BESCHIKBAAR.

Dankbetuiging.

Bij ons vertrek naar N.O.I. is het ons een groote eer, Dr. J. F. v. D. POORTEN te Den Haag, Nobelstraat 1a, te bedanken voor de genezing van mijn vrouw. Daar waar zij nergens genezing kan vinden, werd zij door Dr. POORTEN wel genezen van een ernstige buikontsteking.

Dankend,
(w.g.) B. F. E. PINSEL, Padang.

Dames- en Heerenkleermakerij H. C. ZIECK

van Slingelandtstraat 154, bij het Fred. Hendrikplein TEL. 52298 - DEN HAAG

Vraagt mijn uitgebreide collectie in Whipcord en Tropical

Prima Stoffen. Billijke prijzen. Heeren Costumes v.f. 160.- Dames Costumes v.f. 170.- Atelier v. Reparatie, Keeren, Chem. Reinigen en Oppersen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

PIANO'S
RIPPEN
P. Heinstraat 42
DEN HAAG

Ook in huur en in huurkoop

WISBRUN & LIFFMANN

Veenestraat 35-37 - Tel. 12593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN. ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

Melkinrichting „DUINDIGT” Beekl. h. S ephensonstr. Tel. 34207

Valkenboschlaan 200 - Tel. 32172

— zijn de adressen voor —

MELK, BOTER, KAAS, EIEREN, ETC.

TEGEN DE MEEST SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

— Hoogachtend, MELKINRICHTING „DUINDIGT” —

W. DIL Jr., Sumatrastraat 348

TELEFOON 10198

b. d. Koninginnegracht

Levering van alle soorten VERSCHÉ, GEROOKTE en GEBAKKEN VISCHWAREN.

GROOTE SORTERING VISCH-CONSERVES

STOOMSCHOENFABRIEK

Firma Van der Linden & Musters

MAATSHEUVEL (Holland) - Tel. Interc. 1

FABRIKANTE VAN

Eerste klasse LUXE BURGER DAMESWERK

Merk „THE TO-DAY SHOE”.

HOTEL-RUBRIEK

AMERSFOORT

Hotel-Café-Restaurant „Monopole”

Vis à Vis Station - Telef. Interc. 41

Directeur STREEFKERK TEN KLOOSTER, Lid der Ver. „Oost en West”

BLOEMENDAAL.

BESCHIKBAAR. Hotel „RUSTHOEK” Bloemendaal REIJNDERS, Prop. Lid der Ver. „Oost & West”

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde”, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. Str. k. en w. w. op delogeerk. PENSION „QUIST” Stadhoudersplein 17-19 Tel. 51523

Hotel Rest. „DUINOORD” Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. OOSTERWIJK & V. D. LUUR Pension „VAN ARNHEM” 77 Gr. Hertoginnelaan Tel. 30965. Kamers beschikbaar.

BESCHIKBAAR. Pension Dames Lugtenburg en Wegner. Parterre beschikbaar. Bad en Telefoon. v. Boetselaerlaan 67

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. VILLA GRETHALIA Pension Stouthamer L. de Colignyplein 14 kamers met volledig pension vanaf f 50.— per maand.

Restaurant RITZER, Parkstraat, Telefoon 13903, Menu f 1.25, Soep, Schotel naar keuze, Pudding. Pension NUSSE Nassau Zuylensteinstraat 15 bij Dierentuin Billijk tarief.

Huize „Elisabeth”, Valkenboschkade 670 en 672. Familie-Pension voor Dames en Meisjes. BESCHIKBAAR.

Pension E. M. Blawanus, A. v. Solmsstraat 135. Ind. Rijsttafel op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag. Kamers beschikbaar voor Families, m. of z. pension Mevr. VAN DIJK. de Ruljterstr. 54, Haag.

ROTTERDAM.

Hotel „SMITS”, Oude Hoofdplein 2-3. Modern ingericht, riant uitzicht. Aanbevelend, O. KÖHLER. BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR. BESCHIKBAAR.

BESCHIKBAAR.

Hotel Pension v. d. Laar

GEVERS DEYNOUTWEG 91 TELEFOON 52564

Prachtig en rustig gelegen tegenover het groote badhotel „Kurhaus”, één minuut van het strand en bij de haltes der trams naar Den Haag en Rotterdam.

Stroomend water. Electricisch licht.

Pensionprijs vanaf f 5.— per dag per persoon.

Bij lang verblijf conditiën nader overeen te komen.

Het geheele jaar geopend. Auto-Garage bij het Hotel.

Aanbevelend J. J. v. D. LAAR, Eigenaar.

CAFÉ RESTAURANT „PIEPER”

TOUSSAINTKADE

„over de brug Prinssestraat, halte lijn 2 en 3..

HOLLANDSCH - INDISCH - RESTAURANT

LUNCH f 1.10 DINER f 1.75

4 Gerechten 6 Gerechten

Rijsttafel vanaf f 2.— } Bij vooruit-
Bami „ f 1.25 } bestelling.

Steeds voorradig

NASI GORENG f 0.90

GROOTE PORTIE.

Aparte gelegenheid voor gebruik van INDISCHE DINERS

Hotel „DE ZALM”

MOLENSTRAAT 49 'S-GRAVENHAGE

Bij Indische Families zeer bekend Eerste rangs Familiepension. Geheel vernieuwd 1924.

Stroomend water. Centr. verwarming. Pens. v. af f 6.50

Onder zelfde directie Hotel DU PASSAGE.

logsschepen direct na aankomst de kanonnen af te laden, zoowel op Soemenep's kust als op het eiland Gili-Genteng. Doch enkele maanden later drong tot het commando der vloot het bericht door, dat Engeland de koloniën aan Holland had teruggegeven. Onmiddellijk vertrok het eskader uit straat Madoera, de affuiten der kanonnen achterlatend.

De Islamiëten en de monogamie.

De Fransche dagbladen — veelal omtrent Islam-zaken goed ingelicht — bevatten beschouwingen naar aanleiding van het feit, dat de commissie uit het Turksche parlement te Angora in principe de monogamie heeft aangebevolen.

De Locomotief (9 Sept.) bespreekt naar aanleiding hiervan, de taak van de daartoe door de Nationale Vergadering te Angora benoemde commissie, die een nieuw gezinsstatuut te ontwerpen heeft voor de Turksche staatswet. Tevens releveert het blad den strijd van wijlen Raden Adjeng Kartini voor het enkelvoudig huwelijk.

Uiteraard — zoo eindigt het hoofdartikel — blijft het de vraag, in hoeverre dit Turksche voorbeeld in andere Mohammedaansche landen invloed zal uitoefenen en tot navolging zal leiden. Men zou er op mogen wijzen, dat juist in niet-zelfstandige Mohammedaansche landen zoo veelvuldig op Turksche voorbeelden wordt gewezen; men wijst daar gaarne op Angora. Thans geeft Angora inderdaad een voorbeeld. Men mag hopen, dat het niet zonder uitwerking zal blijven op de opvattingen en de gezindheid althans in de kringen van intellectueelen en ontwikkelden in Ned.-Indië; de positie van de Inlandsche vrouw, de kracht van het Inlandsche gezin en daarmede het welzijn van de gemeenschap zouden er door gebaat zijn.

Hoe zeide Kartini het ook: „Alles zal veranderen, metertijd, maar wij moeten hard, hard arbeiden, anders komt die tijd nooit.”

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Eene beschouwing, in verband met de installatie van den Regent van Batavia.

De reeds te voren in de „Perniagaan” aangekondigde installatie van den Regent van Batavia heeft den 26en Mei j.l., aldaar, op plechtige wijze in het Stadhuis, plaats gehad en aan de redactie van dat blad tot eene beschouwing aanleiding gegeven, waaraan het navolgende is ontleend.

Het is gemakkelijk, zegt zij, hier te verklaren, dat, nu al gedurende een 3-tal eeuwen, de verkeerde gedachte heeft bestaan, als zoude het Bataviaasch ressort behooren tot de Maleische landen; zelfs werd die streek door vele onwetenden beschouwd als te zijn een eiland op zichzelf.

Dit westelijk deel van het eiland Java heeft zich sedert ruim 300 jaren afgescheiden van de Soendalanden, met het gevolg, dat Djakarta hare Soendasche afkomst is vergeten en de bevolking zich stelt boven die van de andere gedeelten van Java.

Hiertegenover staat evenwel het feit, dat, hoewel sedert eenige jaren op verandering valt te wijzen, de Javaansche vrouw van elders beschaamd is of wordt, wanneer zij aan een Bataviaan gedwongen wordt uitgetrouwde.

De Bataviaasche bevolking is natuurlijk hare eigen geschiedenis eveneens reeds lang vergeten, ook al omdat de bestaande geschiedenisboeken daaromtrent weinig opheldering geven, terwijl de redactie moet verklaren niet te weten, welke Bataviaan nu eigenlijk tot de oorspronkelijke bevolking behoort.

Een zeer uitgestrekt gebied maakten de vroegere Pa-soendanlanden uit.

Men verstond daaronder de om het Rijk van Cheribon op Java gelegen landen, waar de bevolking de Soendasche taal sprak, doch Djakarta heeft die taal vergeten en daarvoor de Maleische taal in gebruik genomen. De kleeding, de gebruiken, de zeden en gewoonten zijn daarbij zóódanig in den loop der tijden veranderd, dat men moeilijk kan zeggen of een Bataviaan tot de Soendasche, Javaansche of Maleische volksgroep behoort.

Bij de eerste aankomst van de Nederlanders op Java was Djakarta eene onderhoorigheid van den Vorst van Bantam.

Onder diens invloed pleegde Djakarta ontrouwe handelingen tegenover de Nederlanders, met het gevolg, dat de Gouverneur-Generaal Coen de Inlandsche vestiging in bezit nam en haar den naam van Batavia gaf, van welken naam de bevolking Batawi heeft gemaakt.

Tot hoever Djakarta en later Batavia zich uitstreckte,

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 181

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift

Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737.

Code 5th Edition A. B. C.

Holl.-Indisch Restaurant „NOBACK”

Sweelinckstraat 158

Telefoon 3625

Tevens uitzending van Holl. en Ind. Diners.

Rijsttafel . . . vanaf f 1.25, f 1.50, f 2.— en hooger
Holl. Diners . . . vanaf f 0.70, f 0.95, f 1.25 en hooger

Beleefd aanbevelend, MEVR. NOBACK

Pension
Jacob Hopstraat 1

Restaurant
Sweelinckstraat 158

is bij de toonaangevende Inlandsche Batavianen bekend.

Het Nederlandsche bestuur, dat direct gezag oefende, vond het niet bepaald noodig die grenzen vast te stellen.

Al deze omstandigheden te zamen genomen, is van sommige zijden wel enigszins verrast over de wijze, waarop men zich uitgesloofd heeft om te wederom de hooge functie van Regent in te stellen een ressort, dat geheel en al tot het Gouvernementsgebied gerekend wordt te behooren.

Dit scheen ook de meening te zijn van den Schotman, die, in de aanstelling van zulk een Regent een gevaar scheen te zien, doch, als loco-Burgemeester, zijne meening wijzigde, daarbij vergetende, dat Batavia vroeger niet werd bestuurd door een Regent doch zelfs door een Vorst.

Wanneer hij van oordeel is, dat zulk eene functie van Regent overbodig is, dan geldt dit zeker niet van de stad Batavia.

Hoe het zij, men heeft thans aldaar een Javaansche Regent aangesteld over eene bevolking, die geheel al vreemd staat tegenover de Javaansche zeden en gewoonten.

En, al moge nu de tijdgeest aansturen op het verdwijnen van de fijn beschaafde Javaansche cultuur, toch zal het in tegenwoordigheid van zulk een Regent niet gemakkelijk zijn de Javaansche eerbiedsbetooningen geheel en al op zijde te zetten.

Dit bleek reeds bij gelegenheid zijner installatie voor welke plechtigheid hij als zijn wensch bekend gaf, dat de Inlandsche pryai's moesten kleed zijn in het Javaansche pryaicostuum.

Al werd de badjoevorm van de jas toegelaten, het dragen van de kain pandjang alias „dodot” men niet ontkomen.

Die dracht heeft voor vele Inlandsche ambtenaren hare eigenaardige bezwaren.

Zij dragen natuurlijk wel de kain, doch tusschen de dragers daarvan en het dragen van de dodot is toch een groot verschil.

Niet alleen dat deze aan de voorzijde geplooid en aan de onder-achterzijde eene sleep heeft, bemerkt men ook het hurken, voor het geval dit wordt verlangd.

Doch de Regent zal dit zeker niet van zijne voorloperen verlangen, al ware het alleen maar om het gefluisst voorkomen van Inlandsche toeschouwers en in functie zijnde Nederlandsche ambtenaren.

In elk geval krijgt men ter hoofdplaats Batavia Soendasche taal en adat, welke al 300 jaar vóór zijn, terug, hetgeen onwillekeurig de vraag uitlokt, men soms naar den vroegeren tijd terug wil.

Het hurken en het maken van de „sembah” zou eens moeilijk kunnen worden voor de Bataviaansche pryais, wier knieën reeds verstijfd zijn en die gewoon zijn geweest de lange broek te dragen.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Een en ander over den Burgerlijken Stand der Chineezen in Ned.-Indië.

I.

In de „Sinar Sumatra” van 12 April 1924, begroet vrouwelijke medewerkster van dat blad, Kim Njoe, spijt uit te drukken aan de redactie over het feit, dat deze vergeten heeft haar naamteekening in de „Sinar Sumatra” onder het opstel, dat een week te voren in de „Sinar Sumatra” was geplaatst.

Anderen zouden daaruit kunnen opmaken, dat artikel van de redactie zelve afkomstig was, minst, omdat van de zijde der redactie van rectificatie geen sprake is geweest.

De schrijfster hoopt evenwel, dat de correctie het blad in den vervolge wat beter uit zijne zal zien.

De redactie antwoordde hierop, dat zij vertrouwde dat de schrijfster de begane fout zou willen rechtvaardigen, waar zij zelve ook wel weet, hoe de tekortkomingen van het geheele mensdom nu te maai zijn.

De schrijfster wilde thans eens de aandacht vestigen op eene aangelegenheid, welke voor de Chinese vrouwen van het hoogste belang is.

Het is wel bekend, zegt zij, dat de Chineesche mannen, en vooral de sociaal welgestelden onder hen, wijs met één oog en ook wel met een half oog aandacht trachten te trekken van andere vrouwen.

F. J. WOLFF

PENSION „ARCHIPEL”

BALISTRAAT 32 - DEN HAAG

DEN HAAG

PERMANENT WAVING

uitgevoerd door den Specialist OTTO TÄRRE met zijn nieuwste toestel „LANOIL” met olie

Het Instituut voor blijvende Haargolwing
Prinsestraat 4a Tel. 10986

ne wijze, welke vrij vernederend is voor de Chinese vrouw en niettegenstaande de moderne richting heeft naar hare opheffing.

Zij althans, hoorde niet alleen, doch zag ook persoonlijk tal van eigenmachtige handelingen der Chinese heeren, waaronder die van het maken van huwelijksacten, die reeds zoovele Chinese vrouwen tot slachtoffers hebben gemaakt en deze in de moeilijkste levensomstandigheden hebben gebracht. De Chinese vrouwen voor die praktijken te waarborgen, was dan ook blijkbaar het doel van dit opstel. Het is nog niet zoo lang geleden, schrijft zij, dat de huwelijksacten gevuld waren met berichten over eene Chinese vrouw, die, niettegenstaande hare zwaartocht, plotseling door haar zoogenaamden echtgenoot werd achtergelaten.

Eene andere jonge maagd had zijn hart weten te winnen. Zij sprak de Nederlandsche taal, was keurig gekleed, maakte veel poeder op het gelaat, danste, speelde de fluit, kortom, zij beschikte over zoovele gaven en talenten, dat de pen der schrijfster niet in staat was om ze alle op te teekenen.

In dit geval moge tot leering strekken aan Chinese heeren en Chinese jonge dames, die er naar strekken den naam en de belangen der familie hoog te houden. Verder zegt de schrijfster, dat zij zoo dikwijls hoort van de voorschriften met betrekking tot den burgerlijken stand der Chinezen in Ned.-Indië, die eene huwelijksverhouding beter zouden regelen, in praktijk niet beantwoorden aan het doel, dat met de invoering er van is beoogd.

De huwelijksvoorschriften zonden voor de verloofden vervelend, vermoeiend(?) en bovendien kostbaar, terwijl met het wachten op het kantoor van den Chinees-Indië en op het bureau van den Assistent-Indië veel tijd is gemoeid, aler de huwelijksacte te teekenen.

toen die burgerlijke stand nog niet bestond, kwamen echtscheidingen betrekkelijk weinig voor, niet omdat het schaamtegevoel destijds sterk sprak, ook omdat de Chinese gebruiken de innerlijke gevoelens der menschen beheerschten.

Thans zijn die toestanden geheel en al veranderd, het minst, omdat, zoowel van mannelijke als van vrouwelijke zijde, allerlei praktijken in toepassing worden gebracht, die er toe moeten leiden dat het vroegere huwelijksverband wordt gemaakt en men, zonder de geweld aan te doen, van elkander af raakt.

De schrijfster zegt, dat de voorafgaande huwelijksvoorschriften van Chinezen in Ned.-Indië, de verhouding van man en vrouw de Chinese gezinnen zoo dikwijls, na veel gevecht, geheel en al in de war brengen.

maar zoovele personen niet op de hoogte zijn der huwelijksvoorschriften en tal van onwetenden deze reeds het slachtoffer zijn geworden van de sluwe rasgenooten, acht de schrijfster het haar niet van nut kan zijn voor Chinese ouders en Chinese jonge meisjes.

Zoo stelt zij de vraag, wat eene vrouw moet doen, om haar zelf, na in onwetendheid, op een door den man opgemaakt geschrift van huwelijksverklaring, te laten burgerlijken stand om, met hem in huwelijksverband te treden, door dezen, onder wissel van onmogelijk verdere samenleving, te verlaten dan wel op zijde gezet. Zulk een man heeft voor zulk eene huwelijksluiting, alles wat daaraan vastzit, wel vele kosten gemaakt, doch dat feit betekent voor den royaal bevochten Chinese natuurlijk niets.

(Wordt vervolgd.)

bij dezen volksstam opgedaan, den samenhang duidelijk maakt tusschen de evolutie in den landbouw en die in de godsdienstige en maatschappelijke inzichten van een volk.

Een opstel van den ingenieur W. H. Brandenburg over landelijke watervoorzieningen, dat ten doel heeft te bevoegen, dat ook kleinere gemeenten de watervoorziening als rendabel bedrijf kunnen ter hand nemen en welke voordeelen daaraan verbonden zijn.

Een artikel van J. van Gelderen, dat hetgeen het jaarverslag van de Javasche Bank en de handelingen van den Volksraad over den Indischen gulden hebben te berde gebracht, aan de theorie van de geldwaarde toetst.

Voorts de vaste rubrieken: Gedachtenwisseling. (De crisis in de padicuituur op Java). — Sociaal-economische kroniek. — Boekbespreking.

De groote cultures in Ned.-Indië en eenige naburige koloniën.

Onder bovenstaanden titel is verschenen een door het Departement van Landbouw uitgegeven publicatie, waarin is vervat het rapport, dat het hoofd der afdeling landbouweconomie van dat departement, dr. N. R. Pekelharing, aan de regering heeft uitgebracht nopens een in de laatste maanden van 1923 door hem gemaakte dienstreis naar eenige naburige koloniën, „om een vergelijkende studie te maken omtrent de voorwaarden, welke in die landen en in N.-I. voor het vestigen van landbouwondernemingen worden geboden aan vreemd kapitaal.”

Het valt ten zeerste toe te juichen, zegt het „Bat. Nbl.,” dat de regering het nuttig heeft geacht dit bijzonderbelangwekkend rapport, zij het uiteraard met weglating van de daarin voorkomende vertrouwelijk ontvangen gegevens, onder publiek bereik te brengen.

In de inleiding lezen wij, dat, zooals uit de bewoordingen daarvan blijkt, de verstrekte opdracht in zooverre beperkt was, dat de studie zich had te bepalen tot de vergelijking van de bestaansvoorwaarden voor landbouwondernemingen, zoodat mijnbouw, industrie, handel en verkeer er buiten vielen. Ook de tijd, die voor het onderzoek beschikbaar werd gesteld, was beperkt, omdat de regering met bekwamen spoed wenschte te worden ingelicht over de hoofdzaken en te beschikken over gegevens en documenten. De bezochte landen waren het schiereiland Malakka, Britsch-Noord-Borneo (zonder Serawak en Broenei) en Fransch-Indo-China, waaraan respectievelijk 7 weken, 18 dagen en 8 weken werden besteed, waarvan natuurlijk nog een gedeelte voor de reizen afging. Het behoeft wel geen nader betoog, dat in zulk een kort tijdsbestek geen uitvoerige, nog veel minder een volledige studie kon worden gemaakt van de voorwaarden, waaronder de groote cultures in bedoelde landen werken; doch wel werd een overzicht van de hoofdzaken verkregen en werden tal van gegevens en documenten bijeengebracht, welke voor verdere vergelijking van belang zijn.

Dr. Pekelharing wijdt in zijn rapport allereerst uitvoerige beschouwingen aan de natuurlijke en economische factoren en aan de groot-cultures in de door hem bezochte streken, om daarna een samenvattend overzicht te geven en zijne conclusies mede te deelen.

Regeringsmaatregelen kunnen — zoo zegt dr. P. in die conclusies — den gedeeltelijken voorsprong, die Nederlandsch-Indië boven de drie andere landen heeft, in een voorsprong over de geheele linie omzetten door te streven naar:

1. vlugge en praktische beschikbaarstelling van grond;
2. een werkvolkvoorziening, die bedrijfszekerheid geeft in de buitengewesten;
3. een belastingstelsel, waarvan de werking te overzien is, dat de rentabiliteit niet te zeer in gevaar brengt, dat aanwending van een gedeelte van de winsten ter uitbreiding van het bedrijf aanmoedigt en dat er mede rekening houdt, dat kapitalisatie van een gedeelte van de winst tot snellere toestrooming van „nieuw kapitaal” leidt dan uitbreiding van het aandeelenkapitaal der in cultures geïnteresseerde naamlooze vennootschappen of oprichting van nieuwe maatschappijen.

Verslag van den Dienst der Opiumregie over 1923.

Verschenen is het jaarverslag over 1923 van den dienst der opiumregie, waarin o.m. wordt geconstateerd, dat het debiet over dat jaar 18.21 procent en de bruto-opbrengst 14.98 procent lager is, dan in 1922. Op Java en Madoera verminderden debiet en bruto-opbrengst met 17.59 procent, terwijl voor de buitengewesten het debiet 18.90 en de bruto-opbrengst 14.98 lager waren.

Alleen in de gewesten Bantam, Cheribon, Riouw en Ond. en Banka en Ond. is de verkochte hoeveelheid regie-opium gestegen, overal elders nam zij af. Geconstateerd wordt, dat de in 1922 bijna overal heer-

Maison H. SIMONS

Mantel- en Costuum-Magazijnen
HEULSTRAAT 13 naast „BOEATAN”
NOORDEINDE 17a

*Uitsluitend betere
Dames-Confectie*

STEEDS HET NIEUWSTE
BEKENDE SOLIDE GENRES
BILLIJKE PRIJZEN

BESCHIKBAAR.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangefast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen

Het Ideaal voor de Tropen
FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staatwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

Voor het bereiden van een voortreffelijke Rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel” door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst”,
verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de Amsterdamsche Burgerwacht, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereniging Oost en West aantreffen.

Literatuur-Overzicht.

Koloniale Studiën.

De Augustus-afl. bevat de volgende bijdragen:
Een artikel van mr. dr. B. J. F. Steinmetz over het verband tusschen gewone en buitengewone uitgaven in de grondslagen der leeningpolitiek, waarin de desbetreffende theorie van mr. Van Gijn en het Nederlandsche wetsontwerp tot regeling van de inrichting der staatsbegroting en staatsrekening, waarin deze theorie worden besproken en een ander stelsel wordt aangegeven.
Een beschouwing van dr. Alb. C. Kruijt, den bekenden zendeling-ethnoloog, getiteld „De beteekenis van den rijstbouw voor de Possoërs”, dat uit de ervaring

Kasteel „Oud-Wassenaer”
Telefoon Kievit 571
minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

het geheele jaar geopend
Matige pension-prijzen

CASTRICUM N.H.

Mooie Duin-Wandelingen

Hotel „DE RUSTENDE JAGER”

Pension f 3.50 per dag.

NIJMEGEN

Stoomververij en Chemische Wasscherij
GEBR. POLKAMP & Co
 — Fabrik en Kantoor: —
Wolfskuilsheweg - Telefoon 1641

Filialen:
ZIEKERSTRAAT 4 te NIJMEGEN
BAKKERSTRAAT 60 te ARNHEM

Reinigt en Verft alles

BOULANGERIE - VIENNOISE

Speciale Broodbakkerij

Firma Joh. van Gemert Jacobs
 GROOTE STRAAT 15 - TELEPHOON 1558 - NIJMEGEN

Eenigst adres voor Hollandsche-, Fransche- en Duitsche Broodsoorten Wagens in alle wijken.

BAHLMANN & Co

GROOTE MARKT 13-14-15
 NIJMEGEN

Het Oudste en Soliedste adres
 voor
 MANUFACTUREN
 DAMES- en KINDER-CONFECTIE

THEO WANDERS & Co.

Van Broeckhuysenstraat 15 — Tel. 2441

NIJMEGEN

Piano's - Vleugels - Orgels - Pianola's

Zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden
 STEMMEN - REPAREREEN - VERHUREN - INRUILEN

De grootste en soliedste Magazijnen

in alle soorten Noord-Brabantsch Schoenwerk

GEBR. DE MANDT

GROOTHANDEL IN SCHOENEN

's-HERTOGENBOSCH, Hooge Steenweg 3
 NIJMEGEN, Houtstraat 38 - Telefoon 1156

ANTOON PEPERZAK,

BRUERSTRAAT 11 TELEFOON 1896

NIJMEGEN.

ALLEENVERKOOP

HEALTH SHOES

MANUFACTURED BY CROCKETT & JONES, NORTHAMPTON

J.H. KAPPÉ NIJMEGEN

BRANDSTOFFENHANDEL

AREND NOORDUIJNSTRAAT 15-17 - TELEF. 2336

Alle soorten Brandstoffen
 prima en tegen concurrerende prijzen

Y. J. VAN BEEK

NIJWE MOLSTRAAT 35 — DEN HAAG

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
 MET AFDELING CHEMISCHE WASSCHERIJ
 SPECIALE PRIJZEN VOOR VERLOFGANGERS

schende malaise ook in het verslagjaar haar invloed in de meeste streken bleef doen gevoelen. Van verbetering van den economischen toestand was over het algemeen nog weinig te bespeuren.

Als hoofdoorzaak van de debietsvermindering wordt dan ook de malaise aangemerkt, waardoor vele schuivers zich genoodzaakt zagen hun dagelijksch kwantum te verminderen, of het gebruik van opium geheel te staken.

Als tweede oorzaak moet de toenemende sluikhandel in Oost-Azië worden genoemd. Slechts in zes gewesten werd in 1923 geen, niet van de regie afkomstig opium, aangehaald, tegen in 13 gewesten in 1922. Verder doet in streken met een voltooid licentiestelsel de geleidelijke vermindering van het aantal vergunningen en van de in totaal daarop toegestane hoeveelheid opium, als gevolg van overlijden of vertrek naar elders, dan wel staking van het opiumgebruik door de vergunninghouders, het debiet verminderen, doch ook in de meeste onvoltooid licentiegebieden neemt het aantal vergunningen voortdurend af.

Ook enkele plaatselijke oorzaken moeten evenwel in aanmerking genomen worden.

De geldelijke opbrengst (bruto) in 1923 bedroeg voor Java en Madoera f 20.122.301.85 tegen f 24.417.696.90 in 1922, terwijl deze cijfers voor de buitengewesten respectievelijk zijn f 17.443.446.93 en f 19.767.892.17.

De cijfers voor geheel Ned.-Indië bedragen f 37.565.748.78 en f 44.185.589.07.

Djawa. Orgaan van het Java-Instituut.

Ter ere van de verheffing van P. A. A. Praboe Prangwadono tot P. A. A. Mangkoenagoro VII is van Djawa, driemaandelijksch tijdschrift, orgaan van het Java Instituut, een extra nummer verscheen. Het opent met een portret, is ook verder ruim geïllustreerd en bevat een keur van toepasselijke bijdragen.

Na een gedicht van Noto Soeroto schrijft R. A. Dr. Hoesein Djajadiningrat over de namen Prangwadono en Mangkoenagoro. — A. Muhlenfeld doet sprekende karaktertrekken van dezen bestuurder, dezen voorvechter der echt Javaansche cultuur uitkomen. — K. P. Hadiwidjojo vertelt over de rijkssieraden van het Mangkoenagorische vorstenhuis. — R. M. Mr. Gondowinoto geeft persoonlijke herinneringen uit Holland. — Dr. D. A. Rinkes huldigt den Mangkoenagaran. — R. T. Wediodiningrat prijst Prins Mangkoenagoro IV als dichter-philosoof. — J. Kunst beschouwt de muziek in den Mangkoenagaran. — Dr. Martha A. Muusses beschrijft oudheden te Soekoeb. — S. Koperberg eert den eere-voorzitter van het Java-Instituut. — J. Kats geeft een bijdrage over Wajang Madya. — H. Kraemer doet mededeelingen over „tapa“. — Dr. B. Schricke over Brama en Lawoe. — T. K. beschouwt geest en intellect in de Javaansche ontwikkeling. — Ir. H. Maclaine Pont bespreekt de Bangsal Tamanan van den kraton te Djokja. — Mr. B. ter Haar Bzn. schrijft over de zoutwinning te Koewoe. — R. A. A. A. Djajadiningrat schonk aan zijn opstel den titel „Vorst en volk“. — Dan volgen bijdragen met betrekking tot het Studiefonds van het Mangkoenagorische rijk en over Jong-Java als deel van de inlandsche volksbeweging. — Een persoverzicht besluit de aflevering. (N. R. Ct.)

De inlandsche Landbouw.

Door de Afdeling Landbouw van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Buitenzorg is een negental, deels geïllustreerde geschriftjes uitgegeven (druk van G. Kolff en Co. te Weltevreden). De titels luiden:

Eenige gegevens over den Inlandschen landbouw. — De beteekenis van den Inlandschen landbouw. — Bevordering van den Inlandschen landbouw door den Landbouwvoorlichtingsdienst. — Bemoeienissen van den Landbouwvoorlichtingsdienst met de bestrijding van ziekten en plagen in het rijstgewas. — Het gebruik van betere werktuigen bij den teelt van eenjarige gewassen. — De Inlandsche suikerrietcultuur. — Theecultuur van de Inlandsche bevolking. — Twee Inlandsche theeplanters-associaties in de Preanger-Regentschappen. — De volksrubbercultuur in Ned.-Indië.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 11 (13 Sept. '24). De Australische zuivelindustrie, door H. M. J. Fein. — De dierenwereld uit des planters naaste omgeving (vervolg). — Njirodata's (Een kruisingsproduct van apis indica en apis dorsata), door Ram. — Landbouwzaken in den Volksraad (vervolg). — Sprokkelingen uit de buitenlandsche pers. — Java Rubber Planters Bond.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Jaarg. 8, No. 9 (Sept. '24). Bemestingsproeven met Hevea. — Resultaten van de in West-Java, Midden-Java en de Lampons gehouden bereidings-enquete, door O.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.

Den Haag, PIET HEINSTRAT 36, Telefoon 11906

Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
 Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN
 Export naar de Indiën. Vele attesten van Ind. fam. ter inzage

de Vries, R. Riebl en W. Spoon. — Samenvatting eenige resultaten der op Java gehouden bereidings-enquetes, door Dr. O. de Vries. — Onderzoekingen over waterstofionenconcentratie in den latex van Hevea siliensis, door Dr. W. Bobiloff. — Onderzoekingen de rol van het eiwit der Hevea-latex, door J. Groenewege.

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van deel 64, afl. 4. De therapie amoebensenterie, door Dr. P. H. M. Travagino en den Mas Soedjono. — Stollingstijd en aantal bloedplaatjes bij mijnworm- en malaria-anaemieën, door E. R. Luyke Roskott. — Aanteekeningen omtrent anophelienbroedplaatsen op de Bandoengsche Hoogvlakte, door J. H. Schuurmans Stekhoven en A. W. Schuurmans Stekhoven-Meijer. — Over Amyloidosis bij Javanen, door W. Grootings. — Uit de geneeskundige verslagen der tenschappelijke Nieuw-Guinea-Expeditie 1920—1921, malaria, door Dr. H. J. T. Bijlmer, met eenige aanvullende opmerkingen, door H. de Rook. Nadere beschouwingen over de Zwartwaterkoorts, door H. de Rook. Speciaal anophelien-onderzoek, door H. de Rook. Vitamine-rantsoeneering, door Dr. H. J. T. Bijlmer. Disch verslag van den bergtocht en slotbeschouwing door Dr. H. J. T. Bijlmer, met aanvullende opmerkingen, door H. de Rook. — Uit de practijk der vliegelingen, door Dr. H. de Rook. — De taak van den medicus in de ontwikkeling der luchtvaart, door Dr. P. M. van Wulfften Palthe. Microsporidie bij Javaansche kinderen en hare epidemiologie, door R. Soetomo. — Favus in Indië, door J. de Vrieze. — Graphische voorstellingen van de naamste ziekten betreffende het Ned.-Indische leger, door de jaren 1908 tot en met 1923, bewerkt door C. Bobbert en S. van Dam. — Hysterische oogaandoeningen bij een Amboineesch fuselier, door E. de Waele.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 42. Eenige fabricatiecijfers van Javaansche suikerfabrieken, maaltijd 1923—24, door Dr. C. Prinsen Geerligts. — Geschiedenis der cacao-cultuur in Suriname, door A. Reyne, besproken door Prof. Dr. F. C. Went. — Geen Assistentenregeling voor Java. Nieuwe suikerfabrieken op Java. — Uitvoer der naamste handelsartikelen uit het vrije verkeer van Java en Madoera door particulieren. — Kultuurberichten en Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en slagen, zomede de overige wekelijkse rubrieken. De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut. Literatuur over oliën, vetten en wassen.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud van jaarg. '24, No. 9. Het Duitse Infanterie-voorschift (vervolg), door M. R. H. Calmeyer. — Moet onze Cavalerie lichter worden? door J. Savalle. — Het nieuwe schietvoorschift voor de Infanterie, door M. — Naar aanleiding van de „Italiaansche methode“, door H. C. Hekker. — Over de voorwaarden veroordeeling in het militair tuchtrecht, door F. T. — Volledige dagtaak, door J. F. B. — Het roode paspoort, het briefje van ontslag, door F. J. P. S. — De begroting in den Volksraad (vervolg).

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

De Sept. afl. bevat de volgende bijdragen. — Tectonische scheid aan A. J. van Deventer, door H. Oosterlinde. Land- en boschbouw in Palembang, door A. Thomsen (met kaarten). — Bosschen en hout op Java. — Chinese geschriften, door T. Altona. — Rond om de mensche bedrijf, door W. Zwart. — Wildhoutproductie in plantingen door de Oost-Indische Compagnie in de provincie, door E. H. B. Brascamp. — Een Italiaansche prijswedstrijd, door E. H. B. Brascamp.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Het zieleleven der Indonesiërs, door N. (vervolg). — Hollandse en Portugeesche vestigingen op het eiland Ternate, door Kapitein Becking. — Poelau (Straits Settlements), door C. Lekkerkerker. — Nieuw-Pondok, door M. E. R.

De Macedoniër. Zendingstijdschrift.

De Oct.-afl. bevat o.a. Soemba. De oude Zending geschiedenis (1877—1904), door D. K. Wieleng. — De Rijnsche Zending in onzen Archipel, door D. Pol. — mijn uitkijk, door D. Pol.

Suriname.

Aan „De West“ van 23 September ontleenen wij de volgende:

G. A. v. Monsjou, Horlogerie, Optiek
 Valkenboschpl. 19 - Tel. 32167 - Deo
 Brillen en So Easy.
 Amerikaansche Optiek. Recepten H.H. Oogarts
 Magazijn van Urwerken. Reparatie-inrichting

Huishoudelijke- & Keukenartikelen
HAARDEN - KACHELS - FORNUIZEN
KINDERWAGENS. :: LAGE PRIJZEN
JAN ZWENNES
Boekhorststraat 54a, DEN HAAG
TELEFOON 16875

Gevestigd als Tandarts
te Den Haag, Bezuidenhout 141
Dr. M. BLUML
Matige tarieven. Spreekuur 10-12, 2-4
Röntgen opnamen bij Tel. 70897
behandeling vrij. Lijn 3, 4, 7, 13

NIJMEGEN
GEBRS v. WOERKOM
TELEFOON 117 .. NIJMEGEN
KOLONIALE WAREN, COMESTIBLES,
DELICATESSEN. - ALLE INDISCHE
RIJSTAFEL INGREDIËNTEN. SAM-
BALLANS-ATJARS, BOEMBOES, KROEPOEKS enz.

P. H. VERSTEGEN
Platenmakerstr. 7b - Telefoon 1990
NIJMEGEN
Modelmagazijn - Meubelmakerij - Stoffeerdery
ZIEKENSTRAAT 16

Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481
EFFECTEN - COUPONS - ASSURANTIËN
DEPOSITO'S met EFFECTEN-ONDERPAND
op nader overeen te komen voorwaarden
BRANDKLUIS - INCASSI - VREEMD GELD

Piano's Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

BRANDSTOFFENHANDEL
2e Walstraat 102 - Telef. 1079
HANDEL IN ALLE SOORTEN
BRANDSTOFFEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
F. L. VAN WEZEL

NIJME. GOEDERENVERVOER
WILLEM v. WEZEL
V. d. Havestraat 2-4 .. Telefoon 2670 .. NIJMEGEN
VERHUIZINGEN - DIENSTVERRICHTING - GARDE-MEUBLES

Zijt Gij Abonné van het rijk Geïllustreerde Maandblad
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW
Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer aan bij de Administratie
PRIJS PER JAARGANG f 20.-
Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen van f 10.-
Losse nummers f 2.50
Nobelstraat 20 Den Haag
Telefoon 11987*

Rouw. Toen Mr. Nijsingh Donderdagmiddag om zes uur in de Koloniale Staten den eed aflegde als waarnemend Gouverneur, was het overlijden van Mr. Rietberg nog niet bekend. Nadat de heer Nijsingh de zaal verlaten had, kwam de tijding van het overlijden, die grote ontroering teweeg bracht. De Voorzitter der Koloniale Staten, Mr. S. D. de Vries, zichtbaar onder den indruk, wijdde de volgende woorden aan de nagedachtenis van den overledene:
„Diep geschokt door het droevige bericht, hetwelk mij daareven heeft bereikt, dat de heden afgetreden waarnemend Gouverneur, Mr. L. J. Rietberg, overleden is, voel ik behoefte om in deze buitengewone vergadering der Koloniale Staten, beledigd voor de eedszwaaring door dengene, die bij Koninklijk Besluit aangenomen is om in de plaats van Mr. Rietberg als waarnemend Gouverneur op te treden, eenige woorden van rouw te wijden aan den persoon van hem, die zoo juist verscheiden is. Ik geloof niet te veel te zeggen, als ik hier doe uitkomen, dat Mr. Rietberg was trouw dienaar van Hare Majesteit de Koningin en voorbeeld van een Nederlander, die hierheen gekomen, van Suriname, welks belangen hij in de hoogbetrekkingen had te dienen, zijn tweede vaderland gemaakt.
„Regelijk met deze woorden van eerbiedige hulde, die ik hier in 's Lands Vergaderzaal wijd aan de nagedachtenis van den overledene, betuig ik tevens ons deelneming in den rouw, waarin thans gedoomd zijn de echtgenoot, die de overledene hier acht maanden en de zoon in Nederland, dien de overledene zoo gelukkig is geweest nog onlangs eenigen tijd te zien te mogen hebben.
„Ik herhaal het: Nederland heeft in Mr. Middelberg trouw dienaar verloren. Aan Suriname is een vreeschap en hoogstaand eerste ambtenaar des lands ontvallen.”

„De West” van 19 September wijdt een zeer waardevol artikel aan de uitvaart van den overledenen Gouverneur. Het blad merkt daarbij op:
„Het is sedert menschenheugenis niet meer gebeurd dat een Gouverneur in functie in Suriname overleden is. De laatste keer dat dit geschiedde was op 14 Juni 1922, toen Mr. Ph. de Kanter, die als procureur-generaal het ambt van gouverneur waarnam, tijdens bij wederom dit hooge ambt vervulde.”

Volgens een mededeeling in „De West” van 12 September, heeft de jury hare beslissing genomen omtrent ingekomen antwoorden (elf in getal) op de prijsvraag van den Gouverneur in zake hervorming van onderwijs in den zin van arbeidsopleiding.
De eerste prijs, ten bedrage van f 300, is toegekend aan de inzending onder motto *Ego sum*, welke bleek te zijn van den heer Clemens Rankisoen Biswanmitre.
De tweede prijs, ten bedrage van f 100, is toegekend aan de inzending onder motto *Pro Patria*, welke te zijn van den heer Edwin Wong.
„Wij hopen, dat de antwoorden gepubliceerd zullen worden. Wellicht verdient het overweging al de ingekomen antwoorden in het licht te geven. Allicht behoort ook de niet bekroonde antwoorden nuttige opmerkingen.”

Onder het hoofd „Petroleumonderzoek” schrijft „De West” van 23 September:
„De heer B. Koker, aan wie een vergunning is verleend tot onderzoek naar petroleum in de kolonie, is teruggekeerd per Fransche mail, vergezeld van den heer A. J. Moelaart, hier teruggekeerd. Over eenige weken worden hier verwacht de deskundigen, die het onderzoek vooronderzoek zullen instellen, alvorens om diepboeringen wordt beslist.”

„De West” van 26 September meldt:
„Op de plantage Pieterszorg is men dezer dagen bezig met het neersabelen van 50 akkers cacao, die bijzonder slecht voorstond. In de plaats van deze cacao zal koffie worden geplant. Men overweegt om, te Liberia, ook een deel der velden met Robusta koffieplanten. Deze koffiesoort, waarvan op Guineesche veldschap een aanplant bestaat, is bijzonder rijk aan dracht, doch men heeft nog geen zekerheid omtrent de prijzen die zij zal opleveren.
„Voor de sinaasappelcultuur blijft belangstelling bestaan. Nu weder vernamen wij, dat op La Liberté de sinaasappelcultuur zal worden uitgebreid, zoodat dat

op Guineesche Vriendschap deze cultuur zal worden ter hand genomen. De bestaande aanplant van sinaasappelen op Liberté, op kleigrond, die er eenige jaren geleden kwijnend uitzag, heeft zich, na een grond bewerking, geheel hersteld. De stand der boomen is gunstig en de dracht zeer overvloedig. De nieuwe aanplant komt deels op hooge klei, deels op een schelprits.

Onder den naam „De Periskoop” is te Paramaribo een proefnummer verschenen van een op te richten weekblad. Het proefnummer heeft ons niet bereikt, maar naar de inhoudsopgave, die „De West” daarvan geeft, belooft het nieuwe weekblad een aanwinst voor de kolonie te zullen zijn.

Wij lezen in de „N. R. Ct.” van 16 October, Ochtendblad C:

„Onze correspondent te Berlijn meldt:
„Naar aanleiding van het bericht van de „Telegraaf”, overgenomen in ons ochtendblad van Dinsdag, volgens hetwelk een belangrijke Duitse groep baron van Heemstra zou hebben gepolst over onderhandelingen aangaande de exploitatie van suikerfabrieken en plantages in Suriname, kan worden meegedeeld, dat er verschillende, thans nog niet voor publicatie vatbare overwegingen zijn, die dit bericht op zichzelf niet onwaarschijnlijk doen wezen.
„Op de centrale van de Verein der Deutschen Zuckerindustrie en in andere suikerkringen, is van deze plannen niets bekend, zoodat men, gezien ook het geringe belang van de Duitse bietsuikerindustrie bij deze zaak, kan aannemen, dat het hier geen industriele, maar een financieele groep geldt. Naar bekend is, waren reeds voor den oorlog Hamburgsche en Bremensche financieele groepen geïnteresseerd bij suikerplantages in Midden-Amerika en in het bijzonder op Cuba.”

Over „Nederland en Suriname” schrijft „De Telegraaf” van 17 October, 4e avondblad, onder het motto: „In het vergeetboek”:
„Naar aanleiding van het bericht, dat wij dezer dagen publiceerd aangaande mogelijke onderhandelingen die gevoerd zouden worden tusschen een belangrijke Duitse groep en de Nederlandsche regering betreffende de exploitatie van suikerplantages en -fabrieken in het district Nickerie, deelt men ons mede, dat nog niet lang geleden de minister van Koloniën aan eventuele gegadigden hier te lande te kennen heeft gegeven, dat de regering bereid zou zijn tot zeer ver gaande concessies ten opzichte van het aanvoeren van arbeidskrachten en het aanleggen van wegen en den bouw van aanlegplaatsen langs de Corantynrivier alsmede van vrijstelling van belasting in den geest van artt. 34 en 35 van de Nederlandsche wet op de grondbelasting, die van landbouwondernemingen, of mede van landbouwondernemingen wordt geheven.
„Zooewel de regering hier te lande als de gouverneur van Suriname, die thans met verlof hier aanwezig is (baron van Heemstra) waren ten zeerste teleurgesteld door de afwijzende houding, die de grootste Nederlandsch-Indische Cultuurinstellingen tegenover de uiterst tegemoetkomende houding der regering meenden te moeten aannemen.
„Het is toch bekend, dat de handelsvereniging „Amsterdam” nog steeds bezig is, goede terreinen voor suikercultuur te zoeken, o.a. in de buitenbezittingen, hoewel het evenzeer in vakkringen bekend is, dat de Nederlandsche Handelsmaatschappij met hare suikerfabriek in Suriname, al werd die dan ook gebouwd in een tijd toen bouwen uiterst duur was, gunstige resultaten bereikt, terwijl alle vakkundigen het er over eens zijn, dat de bodem van Suriname buitengewoon vruchtbaar is en in vele streken in de eerste plaats voor de suikercultuur. Ook het aanvoeren van arbeidskrachten levert geen bezwaar meer op, en terwijl vroeger Suriname in Britsch Indië om arbeidskrachten moest komen, ziet het er thans zelfs naar uit, dat Britsch Guiana om arbeidskrachten op Java ter markt zal moeten komen.
„Men heeft de regering wel eens verweten, dat zij niet genoeg deed voor Suriname, maar de statistieken doen zien, dat sedert 1893 het tekort aldoor aangroeit en Nederland aan Suriname gedurende 75 jaren (van 1846-1921) niet minder dan zeven en dertig miljoen gulden heeft ten koste gelegd, waarbij gedurende 1922 en 1923 nog ongeveer acht miljoen zijn gekomen, zoodat het totaal reeds over de f 45.000.000 beloopt.”

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM
Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

TH. MESSINK - DEN HAAG
2e SWEELINCKSTRAAT 97 TELEFOON 35098
**Kledingmakerij voor Dames, Heeren
en Rijkleding**

Hoedencursus

Cursus voor Dames en Jonge Meisjes in het maken en Garneren van alle soorten DAMES- en KINDERHOEDEN, f15.— per cursus van 21 lessen.
SPREEKUR: dagelijks van 10 tot 7 uur.
D. C. DE RUIT—v. d. WAAG,
v. h. Leerares Haagsche Vakschool v. Meisjes
27 CHARLOTTE DE BOURBONSTRAAT 27

Wissel In- en Verkoop

Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heeregracht 471 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeingen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Crediet

Voor Hondenartikelen:
Krachtvoeder, Dogcakes, Hokken, Manden, Stoelen, Halsbanden, Lijnen, Transporthokken, enz.
IS HET ADRES:
P. H. VERSEVELDT
Fred. Hendriklaan 204 - 's-Gravenhage - Tel. 53384
(Voortzetting der zaken v. d. Fa PETERS & Co., Parkstr. 97)

Wanneer U
PERIODIEKEN
wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor
goede en tijdige aflevering
zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de
Administratie en Expeditie
Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote op-lagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt
N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

Het is niet aan de regeering in Nederland, noch ook aan eenig individueel ambtenaar te wijten, zoo het Suriname niet goed gaat. Het particulier initiatief in Nederland is dermate op Nederlandsch Oost-Indië geconcentreerd, dat Suriname in het vergeetboek is geraakt en bij velen in een ander boekje staat, dat een leelijke naam heeft, dien wij maar niet zullen neerschrijven, aldus een onzer medewerkers. Dat dit laatste het geval is, wordt veroorzaakt door de vele tegenslagen, die men daarginds in Suriname met allerlei cultures heeft ondervonden, maar die geenszins bewijzen, dat men daarom maar bij de pakken moet gaan neerzitten. Integendeel, de bestaande suiker-ondernemingen leveren het bewijs op, dat die cultuur daar stellig goede vooruitzichten heeft."

In de „N. R. Ct.” van 18 October, Ochtendblad A, een interessante bespreking van een artikel van den heer A. P. Penard te Paramaribo over „Surinaamsche volksvertellingsen”, verschenen in de „Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië”, Deel 80, afl. 2-3, 1924.

De „Haagsche Post” van 18 October wijdt een artikel aan het boek van Albert Londres: „Au Bagne”, waarvan reeds het 44ste duizendtal verschenen is.

De wrn. Bibliothecaris van de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut, deelt ons mede, dat van het „Gouvernementsblad van Suriname” in de boekery van het Instituut ontbreken: de jaargangen 1873 t/m. 1880, 1882, 1885 t/m. 1887, 1899 t/m. 1904. Op het bezit van een volledige serie wordt veel prijs gesteld. Zoo er onder onze lezers hier en in Suriname mochten zijn, die bereid zijn het ontbrekende te helpen aanvullen, zouden wij hun in overweging geven hiervan mededeeling te doen aan den wrn. Bibliothecaris (Mauritskade 65/66, Amsterdam). De boekery is bereid de kosten te vergoeden of in ruil voor de ontvangen jaargangen die publicaties van het Koloniaal Instituut af te staan, welke mochten verlangd worden.

Curaçao.

De aanval van De Cassard.

De laatste aflevering van de *West-Indische Gids* bevat een dagboek, gehouden tijdens De Cassards brandschatting van Curaçao. Mr. De Gaay Fortman heeft dit gevonden in de bibliotheek der Gentsche Universiteit. De vraag is: hoe komt het daar? Toen wij dit lazen, dachten wij ineens aan de mededeeling, die wij uit de *Amigoe* in dit blad overgenomen hebben, dat de onlangs overleden heer Gorsira zijne rijke boekery aan den Belgischen staat verkocht heeft. Kunnen wij hier de oplossing van de gestelde vraag hebben? Dan is langs dien weg misschien ook de onbekende schrijver van het „journal” op te sporen.

Als dat eens waar was!

De *Amigoe* schrijft:
„De Koloniale Kas heeft den laatsten tijd aardige douceurtjes gehad aan overdrachtskosten, tengevolge van den aankoop van verschillende terreinen en plantages door de Curaçaosche Petroleum Maatschappij.
Naar ons werd meegedeeld, hoopt men met deze douceurtjes dit jaar tot een sluitende begroeting te komen.”
Waar die buitenkansjes op het verleden zien, en eene begrooting voor de toekomst geldt, bedoelt de *Amigoe* waarschijnlijk te spreken van een sluitende rekening over 1924.

Steun-Commissie

Op initiatief van en door den waarnemend Gouverneur is een commissie benoemd, bestaande uit de heeren J. Penha, Ockenburg, Henry Perret Gentil en Jos. Ellis, om gelden in te zamelen voor de bewoners der Bovenwindsche eilanden, vooral Statius en Saba, die door den laatsten orkaan, hetzij aan hun huis, hetzij aan vee of oogst ernstige schade geleden hebben.
Op de vraag in hoever er persoonlijke schade geleden was, werd door den Gezaghebber der Bovenwindsche eilanden geantwoord, dat op St. Martin geen particuliere schade geleden is, doch dat op St. Eustatius en Saba samen door particulieren een schade geleden is van ± fl. 4800. De Commissie heeft een som opgehaald van fl. 3000. Het ontbrekende zal door het „Fonds Nederlandsche Antillen” worden aangevuld. (A. d. C.)

Scheepvaartverkeer.
In Augustus kwamen 150 zeilschepen, metende 626.766 M3, en 101 zeilschepen, metende 25.341 M3, de Annabaai binnenvallen, buiten de schepen van de vaart en de visscherij.

Naar aanleiding van hetgeen wij eenige weken geleden uit *Neptunus* en de *Voortstuur* overnomen, treft het nu in de *Amigoe* te lezen:
„Aan het verlangen der organisaties in Holland door de Directie van de tankvloot van de Cur. Petr. voldaan te zijn.

Het Engelsch personeel van de tankschepen zal spoedig mogelijk door Hollandsch vervangen worden. Binnenkort wordt er met de volgende Colon-boolen met 2 nieuwe tankschepen die spoedig kunnen aankomen in het geheel nog 19 man personeel uit Holland deze tankschepen verwacht.
Van dit aantal zijn er deze week al twee met de *Sesant* aangekomen.”

Personalia.

Ter gelegenheid van het Eeuwfeest van Mgr. M. windt, eerste Apostolisch Vicaris van Curaçao, heeft Pius XI bij Breve van 25 Juli Mgr. M. G. Vuytsteke noemt tot Assistent-Bisschop bij den Pauselijken tot Huisprelaat en tot Romeinsch Edele, met den van Graaf, met alle privileges aan deze eertitels bonden.

De te luitenant J. Hulst, van het 8e reg. inf., is 5 jaar gedetacheerd bij de troepenmacht op Curaçao.

De C. P. M.

Naar wij vernemen, is het stellen van 42 Petroleum-tanks van verschillende inhoud voor de Bataafsche Petroleum-Maatschappij te Curaçao door de Pletterij L. Enthoven en Cie te Delft nu nagenoeg geheel leverd, dat is bijna een maand voor den opleveringsdatum.
Men meldt ons nog, dat in uitzicht is gesteld, de Pletterij nu wederom plan. 60 tanks te moeten gesteld worden. (Standards)

Suez- en Panamakanaal.

De *Amigoe di Curaçao* geeft onderstaande vergelijking tusschen beide kanalen:

„In 1923 is het aantal schepen dat door het Panamakanaal ging groter geweest dan dat wat door het Suezkanaal stoomde, nam. 5037 tegen 4621. Ook de tonnage was op hetzelfde verschijsel met 24.737.437 tegen 22.730.162 ton netto.

Toch is de vooruitgang voor Suez in de jaren na oorlog in den klimmenden taak gebleven, zoodat gedacht behoort te worden dat Panama afbreuk gedaan aan de oude route.

De doorvaart bij Suez gaf toch: 1921: ruim 18 miljoen ton; 1922: ruim 20 miljoen ton.

Panama is nu juist 10 jaren open. De beweging langzaam toe. In 1922 naderde het schepental 3000, ruim 13 miljoen ton. Toen gaf 1923 68 pct. toenamen het schepental en de tonnage werd plots bijna verdubbeld. De oorzaak, de reden van dit verschijnsel, zooals van meer andere verrassingen in onzen tijd zoeken bij de petroleum. De tonnage voor de tankers in 1922 nog 1.5 miljoen steeg in het volgende jaar over 10 miljoen. De petroleumvelden in Zuid-Californië trokken de leegschepen uit den Atlantischen Oceaan die geladen Los-Angeles weer verlieten, terug naar de Oostkust en verder de wereld in.

Ligt er waarheid in de waarneming, dat de Z.-Californische petroleumvelden op zoodanige wijze in exploitatie zijn gebracht, dat zij nu een jaar geleden hun maximum effect bereikt hebben en sedert minder produceeren, zou Panama wel weer beneden Suez kunnen dalen. bekend is van de resultaten over de eerste vier maanden van 1924 wijst inderdaad in deze richting.”

Regen.

Na een dagenlange ontzettende, bijna ondragelijke hitte die ons naar een verfrisschend regentje deed verlangen, werden we eindelijk Donderdagsmorgen (11 Sept.) streeks half elf, op een flinke matsche regenbui getroffen die tot ongeveer kwart over elf aanhield. Het was een echte tropische regen, zooals we in lange tijd niet hebben. Als de teekenen niet bedriegen, dan kunnen we spoedig nog meer regen verwachten. In de stad met name m.M. Het is echter zeer te betwijfelen of deze regen over het geheele eiland heeft uitgestrekt.

UTRECHT.

Stichtsch Bouw- en Woningbureau
Stationsplein - ZEIST - Telefoon 81
Ontwerpen en Uitvoeren van plannen voor Landhuizen en Villa's, enz. enz.
Aankoop, Verkoop en Verhuren van vaste goederen en gemeubileerde percelen.
Directeur: P. A. EBELING, Architect

„DE STAD UTRECHT”
OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt.
Glas, Porselein en Aardewerk
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
GARANTIE VOOR BREUK.

Haagsch Instituut voor Handelsopleiding
AZALEASTRAAT 51 — 's HAGE
Mondelinge en schriftelijke cursussen
Boekhouden voor examens en practijk - Staatshuishoudkunde en Statistiek M.O. - Staatsinrichting M.O. - Nederl., Fransche, Duitsche en Engelsche correspondentie
Methodisch spreken.
UITSLUITEND BEVOEGDE LEERKRACHTEN

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE VERGROOTINGEN
1e KLAS WERK :: :: ZEER LAGE PRIJZEN
TOUSSAINTKADE 20
VERZENDING NAAR OOST- EN WEST-INDIË

HEEREN MODE MAGAZIJN
ANT. HÖNE
 FAHRENHEITSTRAAT 417 bij de Copernicuslaan
 Ruime sortering OVERHEMDEN, HOEDEN, DASSEN,
 TRICOT-ONDERGOEDEREN.

Bloemenmagazijn
J. Ch. v. WESEMAEL
 Valkenboschlaan 55
 DEN HAAG TELEFOON 35986

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN
 Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867
 Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
 Zaterdags na 12 uur gesloten.
 Directeur: A. VAN BOXTEL,

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
 DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschkade 34.
 ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
 ARNHEM, G. J. Hoetink, Emmastraat 58.

N.N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

BESCHIKBAAR.

M. VESTER'S BEDDENMAGAZIJN
„DE WITTE ZWAAN”
 Paul Krugerlaan 13 Tel. 34586
 (bij de Loosd. Brug)
 Meest vertrouwd adres voor Uw **BEDDEN, MATRASSEN, Dekens.**
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ
 Alles eigen Fabrikaat.

Practijk-Examens Boekhouden, Handelscorrespondentie, Stenografie

GRONDIGE en meest volledige OPLEIDING voor BEGINNERS!

Speciale Repetitie-Cursussen voor Afgewezenen en Vergevorderden!

Wij beweren niet alleen dat onze opleiding de beste is en de meeste waarborgen geeft voor succes, maar wij bewijzen het! In 1921 slaagden 117; in 1922 104; in 1923 113; in totaal méér dan 650 onzer cursisten voor de officiële Practijk-Diploma's.
 Zendt ons onderstaanden **BON** nauwkeurig ingevuld, als drukwerk toe (porto 2 cent).

Handelsschool MERCURIUS, Arnhem

Dir. A. VAN DER HORST,
 Accountant en Leeraar M.O. Lid der Ned. Org. van Accountants.
 Zendt mij omgaand gratis en franco:
 *) Prospectus Boekhouden voor Beginners.
 *) Prospectus Boekhouden voor Afgewezenen en Vergevorderden.
 *) Prospectus Stenografie.
 *) Prospectus Handelscorrespondentie:
 *) Nederlandsch, *) Duitsch, *) Engelsch, benevens proefles en naamlijst der geslaagden.
 *) Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Naam:..... Adres:..... (III)

regel betreft, om de vloot in een ijsvrije zee te brengen, om gereed te blijven voor eventuele mogelijkheden. In Peking beweert men over gegevens te beschikken, die op aanvoer van vliegtuigen en modern wapentuig uit Frankrijk in Mansjoerije wijzen. Het is zeer te betwijfelen of de staten, welke zich neutraal hebben verklaard, in dit voornemen zullen kunnen (of willen) volharden.

De berichten over het verloop van den strijd loopen zoozeer uiteen, dat er vooralsnog geen peil op te trekken is. Den 9en October overschreed Tsjang tso Lin den Grooten Chineeschen muur. Daar werd den 19en October gestreden aan het Sjanhaikwanfront.

Maarschalk Woe-Fei-Foe, die zelf de leiding der regeeringstroepen op zich genomen had, had zijn hoofdkwartier gevestigd aan boord van een oorlogsschip in de haven van Tsjinwantao. De daar liggende schepen zijn uit vliegtuigen van Tsjang tso Lin gebombardeerd.

De strijd woedt ook daerle. In het zuiden is dr. Soen jat Sen nog de hoofdfiguur. Kanton is de hoofdstad van zijn Zuid-Chineesche republiek. Hij heeft al een heele revolutionaire loopbaan achter den rug. Overgegaan tot de bolsjewikische methode, is hij een type van den terroriseerenden drijver, meegevoerd in den ontketenden stroom, dien hij onmachtig is te beheerschen.

Chineesche kooplieden in Kanton hebben een vrijwilligerskorps op de been gebracht, om hen te beschermen tegen de roode troepen van dr. Sen. 't Is tot heftige straatgevechten tusschen deze partijen gekomen. Een hevige brand, de gewone metgezel van roode troebelen, woedt tevens in de stad. De wijken der vreemden werden nog veilig geacht, maar van Amerikaanse zijde werd eerst bij dr. Sen aangedrongen op het afdoen doen bewaken van de buitenlanders. Daarna kregen 2 kanonneerbooten, in den Stillen Oceaan gestationneerd, opdracht om zich naar Kanton te begeven ter beveiliging van de daar wonende Amerikanen. Uit Honkong werd bericht, dat een afdeling van 50 man Britsch-Indische infanterie, met machinegeweren, naar Kanton onderweg was.

Een bericht van 19 October maakt gewag van: De vrijwilligers sloegen op de vlucht, wapens en uniformstukken weggooiend. Toen volgde een ware orgie van moord en plundering in de wijk der Chineesche kooplieden. Verscheiden vluchtelingen werden bekneld tusschen het gevecht en de brandende gebouwen, en vonden er den dood. Het westelijke gedeelte van de stad is geheel verwoest; meer dan 1000 winkels liggen tegen den grond, de schade wordt op meer dan 5 miljoen P. St. geschat.

Wat zal, wat kan Peking in verband hiermede doen?

Spaansch Marokko, het Danaïden-vat.

Bij koninklijk decreet van Alfonsus XIII van 14 October zijn de reservisten van de drie laatste lichtingen onder de wapenen geroepen. Aan den hoogen Spaanschen commissaris in Marokko, generaal Aizpuru is, op zijn verzoek, om gezondheidsredenen ontslag verleend. Daarbij sloot het bericht aan dat Primo de Rivera, terwijl hij hoofd van het Directorium blijft, zelf tot hoogen commissaris in Marokko is benoemd.

De toestand wordt er met den dag meer kritiek, niet-tegenstaande de steeds weer naar Marokko gezonden soldaten en de geofferde miljoenen, zelfs juist hierdoor, want in Spanje zelf wordt het verzet al sterker, terwijl in Marokko het eene verlies op het andere blijft volgen. Pas heeft de 400 m. sterke bezetting van Besjarrax zich weer aan de haar omsingelende Rifkabielen moeten overgeven.

In Spanje uit de publieke opinie zich al krasser en krasser tegenover Primo de Rivera en den koning. Hebben wij hiervan gerder reeds staaltjes bijgebracht, nu heeft de bekende schrijver Blasco Ibanez openlijk de beschuldiging van wreedheid, onbekwaamheid, dubbelhartigheid en onmacht tot Alfonsus XIII gericht. Hij durft ronduit op het uitroepen der republiek aan te dringen.

Primo de Rivera was reeds eenigen tijd in Marokko, hij heeft er niets ten goede weten te wenden; hij zal dit nu ook wel niet weten te doen. Het heeft er allen schijn van dat Abd el Krim en Raisoeli veel gevaarlijker worden voor de regeering en voor den koning, dan de uit Spanje aanrukkende versterking het voor den vorst der Kabielen en voor het Moorsche opperhoofd kunnen worden.

Als oplossing weet echter niemand iets anders aan te geven dan prijsgeven van Marokko, doch Spanje zit er ook door Algeciras aan vast. Het vat der Danaïden blijft lek.

De wereldvlucht van den Argentiniër met een Nederlandsche vliegtuig.

Uit Kobe (Japan) is aan het Haagsche Anetakantoor gemeld, dat majoor Zanni te Tokio uit naam van Fokker een receptie heeft gehouden, waarbij tal van officiële personen tegenwoordig waren. Majoor Zanni verklaarde,

HET ZUID - DEN HAAG
 Groenmarkt 37 Telefoon 12514

SALON ORKEST onder leiding van
Mr. CHARLES NOWAK
 Plaatsverv. v. HANS SCHULTZER

Avond-Concert van 8.30 tot 12 uur

Uit den Verren Vreemde.

Chineesche schimmen.

Den 13en bracht de telegraaf het bericht, dat de oorlog tusschen de toetsjoen van Kiang Soe, die voor de regeering streed, en den toetsjoen van Tsjekiang, die in opstand tegen Peking was, als volstreken kon worden beëindigd is met een volslagen nederlaag van de laatste. Het in de richting van Sjanghai terugtrekkende leger werd op den voet gevolgd door de regeeringstroepen. De buitenlanders in Sjanghai waren hierdoor niet verontrust, als bewijs hiervoor haalde het bericht aan, dat opgewekt aan voetbal en tennis gedaan, men achte leven en eigendom voldoende beschermd door de gelande buitenlandse marinetroepen door de door vreemdelingen opgerichte vrijwillige troepen.

De berichten wisten te vertellen van tooneelen in Sjanghai, die minder geruststellend waren. De in elkankrijgsmacht van Tsjekiang, onder generaal Joeng Sjang, trok in wanorde op Sjanghai terug. De staf en de hoofdbanden waren er van weggegaan. Al dadelijk begonnen de Chineesche inwoners van de stad voor plundering door de 20.000 niet-betaalde strijders te vreezen. Het spoedig oprukken van de Soe-troepen, onder generaal Tsjang tso Lin, die de stad al bezetten, wendde het gevaar voor de stad nog tijdig af, maar daar buiten werd toch geplunderd. De regeering te Peking en de plaatselijke autoriteiten in Sjanghai wenschten de verslagenen liefst zoo spoedig mogelijk naar hun land terug te zenden, maar dit was niet zoo heel gemakkelijk te gaan. Vooreerst hebden de onderbevelhebbers van Loe Joeng Sjang afdeelingen op de been gehouden, zij vragen afgekocht te worden trachten intusschen de zwervende krijgers nog zich toe te halen. De regeeringstroepen staan elders op twee andere punten te velde tegenover nationale legers, ook daarbij mogen de overwonnen zich vooral niet gaan aansluiten.

Joeng Sjang is naar Japan gevlucht, waar hij ontving de mededeeling er alleen te mogen blijven. Indien hij verzekerde er geen basis voor eenige nieuwcampagne te zullen vestigen, mededeeling, waarop hij in wilde gaan, daar hij voornemens schijnt te zijn zijn vriend Tsjang tso Lin, dictator te Moekden, over te nemen.

Sjanghai kon men gewapende troepjes van de beide broederlijk dooreen in de straten zien loopen, het eerst leuk werd opgevat, maar, daar gewapende, ongedisciplineerde soldaten een gevaarlijk element vormen, verlate het verschijnsel iedereen al meer en meer. Men tot onderhandelingen over, over de voorwaarden van ontwapening en het terugvoeren naar hun land. — Deze op niets uitliepen, groepeerden een 5000-tal tot een legertje, dat loopgraven aanlegde langs de rivier, op korten afstand van de wijk der buitenlanders. De militaire commandant vond 't niet raadzaam hen geweld uiteen te jagen, aangezien hij dan juist een groote plundering verwachtte. Hij liet hen nu 10 dollar man aanbieden met terugvoer naar hun woonplaats, als zij de wapens neerlegden. Het aanbod is ten slotte 20 dollar en vrij vervoer gestegen. Volgens berichten van den 18en October, zou men op dit accoord tot stemming gekomen zijn en zou Sjanghai nu geheel in de centrale regeering te Peking dus reden om te denken loop van zaken tevreden te zijn, zij heeft, zoozeer, nog op twee andere fronten strijd te voeren.

Maarschalk Woe Pei Foe, de momenteele machthebber te Peking, heeft in Mansjoerije maarschalk Tsjang tso Lin overwonnen, die een goed georganiseerd en gewaardeerd leger op de been heeft, en uit Zuid-China heeft hij berichten dr. Soen jat Sen te verdrijven.

Het buitenland zich niet veel bemoeid met den strijd tegen Tsjekiang, blijkbaar zal 't anders gaan nu de regeering in het spel betrokken is. Japan heeft zoowel de regeering te Peking als aan Tsjang tso Lin een aanbod, om er op te wijzen, dat honderdduizenden Japanners in Mansjoerije en Mongolië wonen en dat de Japanners noodig acht om hun belangen daar te behouden.

De Amerikaanse zijde ziet men hierin een eersten stap naar interventie van Tokio. Uit Riga is gemeld, dat de bolsjewikische oorlogsschepen (d.i. zoowat de geheele Oostzee-vloot) bevel hebben gekregen zich gereed te maken voor vertrek naar het Verre Oosten. Tegelijk kwam 't bericht van het versterken van alle Russische garnizoenen aan de Chineesche en Mongoolsche grenzen. Hierin wordt een aanwijzing gezien, dat de Sovjet regeering de den Chineeschen revolutionairen steun wil geven. Moskou beweert echter dat 't alleen een maat-

V. ENGELS' Wijnhandel
 WEIMARSTRAAT 11
 TELEFOON 32649

Wijnen - Bier - Limonade
Gedistilleerd

Prijscourant. Thuisbezorging zonder prijsverh.

NIET elke STOFZUIGER

is geschikt voor het doel dat men er mede beoogt. Laat U daartoe deskundig adviseeren door ons bureau, met zijn ca. 25-jarige ervaring. Elk van de onderstaande machines die bij ons in voorraad zijn heeft haar bijzondere eigenschap.

INLICHTINGEN EN DEMONSTRATIE GRATIS

EXCELSIOR	f 95.—
PREMIER	f 125.—
TURBATOR	f 120.—
UNIVERSEEL	f 125.—
PREMIER DUPLYX	f 165.—
HOOVER	f 200.—
HULPSTUKKEN	f 50.—

Electr. Techn. Bureau W. G. SCHEERES

HOOIGRACHT 1 C — LAAN VAN ROOS EN DOORN 6
DEN HAAG - TELEFOON 15170

TE KOOP OF TE HUUR

in DEN HAAG een **dubbel HEERENHUIS** met Voor- en Achtertuin, gelegen in Duinoord 3 minuten van de Schev. Boschjes, lijn 8 en 10 (zomerlijn 14).

Het huis bevat: *Parterre*: 3 ineenlopende kamers met serre, keuken, kelder, W.C., gangkast; *1e Verdieping*: 4 ineenlopende kamers met badkamer, W.C., gangkast; *2e Verdieping*: 2 groote en 3 kleine kamers, gangkast, W.C., zolder. Voorts kasten in bijna alle kamers, Gas- en Electr. licht.

Het huis is eventueel zeer geschikt voor pension of herstellingsoord.

Br. motto „Heerenhuis”, Bureau v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door **goede en voortdurende reclame.**

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

ONDANKS DE MALAISE

waren wij gedwongen, onze werkplaatsen uit te breiden, omdat het aantal onzer cliënten zich steeds uitbreidt.

Dit komt, omdat de zakenlieden gaan inzien, dat goed drukwerk hun zaak beter vertegenwoordigt dan smakeloos prutswerk.

Geef cachet aan uw zaak

niet alleen door frissche en origineele etalages en door uw klanten met voorkomendheid te bedienen, doch ook door prima afgewerkt reclamedrukwerk, dat niet in de prullemand gaat, doch aandachtig bekeken en gelezen wordt. Zulk drukwerk vervaardigt

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

PAUL J. JACOBS :: DEN HAAG

2de Sweelinckstraat 73a, h. 2de v. Blankenburgstr.

HORLOGES, KLOKKEN, PENDULES, CARILLONS, ENZ.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING

ATELIER VOOR ALLE REPARATIËN

EXPORT NAAR OOST- EN WEST-INDIË

dat hij de Fokker C IV niet bestuurd had, doch dat dit vliegtuig het hem had gedaan. De mecaniciën Bertrame zeide, dat hij dit type boven alle andere verkiest.

Zanni is van plan den tocht voort te zetten, indien hij de beschikking kan krijgen over drie schepen om op de vliegroute te kruisen, daar het seizoen voor het oversteken van den Stillen Oceaan voorbij is. Zijn vertrouwen in de machine is echter zoo groot, dat hij het toch wil beproeven en hij is overtuigd, dat deze Fokker, die hem dwars door den Indischen moesson heeft gebracht, opnieuw zal volbrengen wat onmogelijk schijnt.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling 's-Gravenhage:

Wajangvoorstelling en Dansdemonstratie

door R. S. Hardjodiringgo, op *Donderdag 30 October 1924*, des avonds 8 uur, in het Feestgebouw „de Vereeniging”, Willemstraat.

1. Inleiding. — De ontwikkeling van de wajang in verband met den godsdienst. — Wajangdemonstratie.
2. De dans. — Nationale en wajangdansen.

De Secretaris,

J. C. BAUDOIN,
Jacob Hopstraat 12.

Afdeeling Utrecht:

Aan de leden wordt bekend gemaakt, dat de medaille (herinnering aan het 25-jarig bestaan der vereeniging) ter bezichtiging is neergelegd bij de firma Begeer, Vos en Van Kempen op het Oud-Kerkhof, alhier.

Het Bestuur der afd. Utrecht en O.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

Den Heeren Secretarissen der afdeelingen wordt beleeft verzocht om onder de leden hunner afdeeling bekendheid te geven aan de bij het Secretariaat der Vereeniging, den Haag, Heulstraat 17, alsnog beschikbare exemplaren der Oost- en West-medaille (ter herinnering aan het 25-jarig bestaan der Vereeniging). Prijs per stuk f 3.50.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:
M. Boon, Van Galenstraat 46, te Helder, als administratief ambtenaar bij het Binnenlandsch Bestuur;
Mr. W. F. L. Buschkens, Weteringkade 92 te 's-Gravenhage, als rechterlijk ambtenaar;
A. R. Nelissen, Archimedesstraat 4 te 's-Gravenhage, als tijdelijk adjunct-accountant bij den belastingdienst.

UIT DEN DIENST IN INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

- E. J. Wind, houtvester bij het Boschwezen, Oosterbeek, Hotel Pension Schimmel.
- L. von Dewall, administrateur bij het Dep. v. B. B., Den Haag, Beeklaan 419.
- Mej. J. C. F. Nieuwenhuyzen, analist bij het Dep. v. Landb., Nijv. en Handel, Den Haag, p/a. Nederl. Ind. Escompto Mij.
- C. von Dewall, controleur bij het B. B. op Java en Madoera, Den Haag, Hotel de Zalm, Molenstraat.
- Mevr. L. von Dewall geb. Ellinger, hoofd der administratie bij den dienst van den Mijnbouw, Den Haag, Beeklaan 419.
- Dr. J. Scholtens, geneesheer Directeur bij het Krankzinnigengesticht te Buitenzorg, Amsterdam, Jan Luykenstraat 17.
- Dr. D. Burger, houtvester bij het Boschwezen, de Steeg, p/a. Dr. H. Burger, Villa Zandbergen.
- Ir. W. Nobel, ingenieur bij den dienst voor Waterkracht en Electriciteit, Den Haag, Taxusstraat 34.
- H. G. Nieuwenhuis, architect bij den Waterst. en 's Lands B. O. W., Scheveningen, Rotterdamse straat 3.
- F. A. C. Lapré, tijd. commies voor de Belastingen aan het belastingkantoor te Weltevreden, Den Haag, Obrechtstraat 505.
- G. A. E. Lapré, administratief ambtenaar bij de P. T. T., Den Haag, Obrechtstraat 505.
- G. A. Lapré, commies bij het Parket van den Procureur Generaal bij het Hooggerechtshof v. N.-I., Den Haag, Obrechtstraat 505.

BESCHIKBAAR.

- J. A. van Leeuwen, hoofd detachementscommandant kl. bij het Korps Gewapende Politie, Rotterdam, Korte Wagenstraat 25.
- H. J. A. J. Kemps, referendaris bij het Departement Financiën, Den Haag, Copernicuslaan 17.
- S. Schoggers, assistent-resident op Borneo, Den Haag, Hotel Pomona.
- J. F. J. Heybers, politieopziener 1e kl., Woerden, Loonstraat 4.
- E. H. Anthonijsz, landmeter 2e kl. bij het Kadaster, Den Haag, Copernicusstraat 196.
- Mr. Th. A. Fruin, wnd. onderdirecteur bij de Centraalkas voor het Volkseredietwezen, Den Haag, Laan van Dam, Gerard Jan Mulderstraat 104.
- W. Th. Ronz, onderwijzer 2e kl. bij het O. E. L. O., Amsterdam, p/a. K. J. Ronz, Transvaalkade 98.

Mutaties van 15 tot 22 Oct. 1924.

Nieuwe Leden.

- R. E. Filet, oud-kapitein N.-I. L., Amersfoort, van neplaan 19. f 5.
- Mej. J. L. E. Waller, Amsterdam, Sarpathiepark 76. f 5.—
- E. Zuur, Wassenaar, Sandhorstlaan. f 5.

Afschrijven:

- Mevrouw J. J. A. M. van Overeem-van Arkel, Haag, Prins Mauritsplein 23. (Overleden).

Adresveranderingen.

- A. L. C. Beekman, Gep. O.-I. Ambtenaar, van: Haarlem, Westerhoutstraat 16, naar: Nice, Grand Hotel Palmiers.
- W. A. Zelle, Gep. O.-I. Ambtenaar, Oosterbeek, Paul Krugerstr. 1 naar: Pension „Sonnehoeve”, Grindweg 9.
- J. Haar, Oud-Directeur van Zuid-Afrika, van: foort, Hof 26, naar: Den Haag, Wenkenbachstraat 44. f 5.
- W. J. Rahder, oud-Resident, van: Frankfurt a. M., H. piz Baseler Hof, naar: Den Haag, Hotel Pomona.
- Mevr. A. Nill-Marinissen, Den Haag, van: Batjanstraat 28, naar: Anna van Saxenstraat 25.
- J. Swartjes, oud Luit.-Kolonel O.-I. L., Den Haag, Snelliusstraat 57, naar: Thomsonlaan 17a.
- J. Kreemer, Gep. O.-I. Ambtenaar, Den Haag, van: Speijkstraat 131 naar: Antonie Duijkstraat 64.
- J. E. Bijlo, Gep. O.-I. Hoofdamt., Rijswijk, Geestweg, van: 27 naar 58.
- Jhr. Jan Feith, Hoofdredacteur Indische Post, Hilversum, Hooge Naarderweg 70, naar: Den Haag, Plaats 24. f 5.
- W. J. Cohen Stuart, oud-Minister v. Marine, van: veningen, Dirk Hoogenraadstraat 224, naar: Poste restante.
- Mevrouw G. van der Most-van Spijk, van: Den Haag, Pijnboomstraat 58, naar: p. a. Signorina Ghidella via Montevideo 11 te Genova (Italië).
- L. J. Harmsen, Directeur Nillmij., van: Weltevreden, naar: Den Haag, Oranjestraat 13. f 5.
- Mr. J. Th. Goossens, Raadslid Hooggerechtshof, Den Haag, Elsstraat 70, naar: Weltevreden, Dep. Justitie.
- D. G. Draayer, Luit.-Kolonel Inf., van: Djokdja Palembang.
- J. Fabriek, Adsp. Politieopziener, Buitenzorg, van: Bat. Inf. naar: de Politie-school.
- Mr. J. B. R. J. T. Pilon, voorzitter Landraad te Djokdja Soemblinglaan 7.
- M. T. Velsing, Ass. Resident, naar: Kendangan.
- A. J. C. van der Kuyl, 1ste Luit. Mil. Adm. bij Magelang.
- E. D. Kunst, Houtvester, naar: Bandoeng.
- S. D. van der Spek, oud-officier, thans Adm. Ambt. het Krankzinnigengesticht te Lawang.
- J. Ch. Tokajja, Griffier Landraad, naar: Pandeglang.
- W. A. v. d. Capellen, Controleur B.B., naar: Magelang.
- M. A. Evers, Kapitein Inf., naar: Moearatebo.
- J. W. Ebbink, Luit.-Kolonel Inf., naar: Koepang.
- A. Verheul Jr., fung. Controleur B.B. naar: Kota Raha.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht bij adresverandering hiervan in kennis te stellen. Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

A. GRUDA & Co

W. Pyramontkade 100, Den Haag. Telef. 3244

Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”

Dames- en Heerenkleeding naar maat

Prima Engelse en Schotsche Stoffen

Scherp concurrerende prijzen

Uwe Indische belangen loopen gevaar

door den niets ontzienden fiscus.
Nadere inlichtingen worden gaarne
verstrekkt door W. F. K. PIJPER,
..... Indisch Accountant

Stadhoudersplein 110 - DEN HAAG

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
Salon de Rafrâchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Garage en Stal „WITTEBRUG”

M. TH. VAN 'T SANT

Badhuisweg 245 Telefoon 50353

Luxe Auto-Verhuuronderneming, ook per maand

Rijpaarden per uur f 2.50, per maand f 100.—
Pension Stalling paarden . . . f 2.75 per dag

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

HUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis” biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.

HUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

LESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma **STINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
Nederlandsch-Indië en de handel.
Indische toestanden gezien door een inlander.
Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
Islam.
De suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel.
Hoe ontrent het ontstaan van ziekten.
De Europeesche vrouw in Indië.
De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
2. Het Javaansch tooneel.
3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
4. De theecultuur op Java.
5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
6. Een goode taal in Indië.
7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
No. 5. Nederlanders in Indië.
6. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
8. De Slavernij in Oost-Indië.

Over Ball en zijne bewoners.
Over de strafrecht in Nederlandsch-Indië.
Over de strafrecht in Nederlandsch-Indië.
Over de Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
Beleidsverzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (Hoofdbestuur).

WASSCHERIJ „REINGOED”
speciale Afd. voor de behandeling van Fijn Goed
ANNA VAN BUERENSTRAAT 155-157
DEN HAAG - TEL. 71568
uiterst zorgvuldige behandeling van Uw Wasch
goed ingestaan. Behandeling van alle wollen en
andere goederen systeem Jaeger.

GEBRS. ZORN
KLEEDERMAKERS
PRIMA KLEEDING NAAR MAAT
op Abonnementsvoorwaarden
Speciaal adres voor GEMAAKTE kleding
THOMSONLAAN 77 TEL. 33612

C. HOYNG

SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG

AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
UIT DE PLATEELBAKKERIJ
„ZUID-HOLLAND” TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen

Garantie voor gave overkomst

TE KOOP

2 Beneden- en Bovenhuizen elk groot
pl.m. 200 M2., gelegen aan de Joan Maet-
suykerstraat te 's-Gravenhage.

Prijs p. stuk f 14.000.—, samen f 27.500.—,
f 21.000.— eerste hypoth. voorhanden.

Te bevragen onder letters H. T. aan het
Bureau v. d. Bl., Nobelstraat 20, Den Haag.

Aan de Leden van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal
Weekblad” is, dit behoeft
geen betoog, een levensbehoefte voor
Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan
steunen:

1°. door de adverteerders, die Uw
weekblad helpen financieren, met
Uw inkoop te bevoordeelen en
daarbij den naam van het blad te
vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen
in Uw orgaan te adverteeren, of
door onzen reiziger bij Uw leve-
ranciers een introductie te ver-
schaffen.

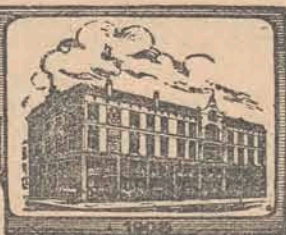
Mogen wij op Uw medewerking in deze
rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Huishoudelijke
en Keuken-Artikelen
Kolen- en Gasfornuizen

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEPHOON 10773

Baden en Geysers
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. 31403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
Stemmen en Transporteeren**
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

Wereldmerk

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Modere-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 3494
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald

UW JONGSTE BEDIENDE

leert het in enkele uren! - Dat wil zeggen de
behandeling van een drukkosten-besparende

KANTOORDRUKMACHINE

En hij maakt daarop het fijnste boekdrukwerk!!
Dit zeggen althans de verkoopers dezer machines.
Zulk een machine is tevens in aanschaffingskosten

ZÉÉR GOEDKOOP

Maar waarom moeten de jonge drukkers-leerlingen
dan zooveel jaren opgeleid worden en examens
passeeren eer zij als volslagen vaklieden worden
erkend? En waarom koopen de eerste-klasse druk-
kerijen persen die duizenden guldens kosten?

GOED WERK maakt immers slechts een
GOED VAKMAN en dan nog alleen met
PRIMA MATERIAAL.

Op nieuwerwetsche persen, door goede vaklieden
bediend, wordt het beste werk gemaakt door

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN

NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

BESCHIKBAAR.

A. SCHRÖDER & CO
GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE
BEDDENMAGAZIJN

Wit-lak en Eiken
SLAAPKAMER-MEUBELEN

WOLLEN- en DONSDEKENS

JACQUES ELTE - „DE NIEUWE MUZIEKHANDEL”
KORTE POTEN 17 - TELEFOON 16633 - DEN HAAG

Levert steeds engros en endetail de nieuwste Engelsche-, Fransche- en Duitsche
nummers tegen lage prijzen.
Geregelde maandelijksche zendingen, ook van Orkestmuziek, en voor Jazzbanden,
Families en Societeiten. Referenties staan ten dienste.
Het grootst succes van den laatsten tijd: **YES WE HAVE NO BANANAS**,
40 cent. Dit nummer mag alleen in Holland en Koloniën worden verkocht.
uitgave JACQUES ELTE.
Het nieuwste succes van LOUIS DAVIDS: **ZANDVOORT** nummer twee en KAL
prijs 75 cent.

THE COMPANY

Last Fashion

**Ladies' and
Gentlemen's Tailors**

Colbert Costuum naar maat met extra Pantalon à . . . f 65.
Tailor Mades naar maat met extra Rok f 75.

Indien gewenscht wordt de tweede Pantalon of Rok in sportmodel geleverd.
VRAAGT STALENCOLLECTIE.

Wagenstraat 61 - DEN HAAG - Telef. 10954

DE NIEUWE ZAAK
in Kristal, Porselein, Glas en Luxe Gebruiksartikelen
van W. KÖNIG is gevestigd
Valeriusstraat hoek Dunklerstraat
Telefoon 33459.
Verpakking voor Indië onder garantie tegen breuk.
Het „Winkeltje” Prinsestraat 92 blijft bestaan.

Holland-Canada Hypotheekbank
's-Gravenhage - Winnipeg
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg